

Smo se kaj naučili?

Uvodnika verjetno ne bi smel začeti pisati s poudarjanjem osebne note, ali pa s poudarjanjem čustvenosti in veselja. Kljub temu naj zapišem, da sem ponosen, da delam v kolektivu, ki se je tako nesebično odzval pozivu za solidarnostno pomoč prizadetim na potresnem območju Bovškega, Tolmiskega in Goriškega. Avtomobilske prikolicе, radijske zveze in druga Iskrina pomoč je ljudem, ki jim je potres uničil ali poškodoval domove, ljudem, ki so se v nekaj trenutkih znašli sami, če že drugega ne, omogočila in dokazala, da v stiski niso ostali sami.

V Posočju je zdaj nemalokrat slišati pohvalne besede o Iskrini pomoči, o solidarnosti Iskrinih delavcev; na to smo lahko upravičeno ponosni. Res, ponosni smo lahko, vprašanje pa je, če bi morda lahko še bolj učinkovito pomagali prizadetim. Čas od prvega katastrofalnega sunka v četrtek, 6. maja, do ponedeljka, ko je začela v Posočje prihajati iz vse Slovenije bolj organizirana pomoč, je verjetno predolg. V petek jutraj, nekaj ur po nesreči, nekateri še dobro niso vedeli, kje je potres najhujše pustošil, v soboto in nedeljo večina delovnih organizacij v Sloveniji ni delala in so se tako šele v ponedeljek odločali o pomoči. Seveda pa potresna Primorska v teh treh dneh ni ostala sama — občinski štabi za civilno zaščito ter pripadniki JLA so takoj začeli zbirati najnujnejšo pomoč, prihajala je razumljivo tudi od drugod, v ponedeljek pa jih je vsa Slovenija dobesedno zasula s šotori, odejami, hrano, sanitetnim materialom in drugimi stvarmi.

Smo se morda kaj naučili iz tega primera? Prepričan sem, da bi lahko na potresno območje poslali prepotrebne Iskrine radijske naprave in prikolicе, ali pa denar, oziroma hrano že dosti prej, seveda pa bi morali biti na morebitne elementarne nesreče dosti bolj pripravljeni. Poleg sedanjih enot civilne zaščite v posameznih TOZD, bi kazalo na ravni ZP Iskra ustanoviti posebne ekipe, opremljene z ustreznimi opremo za pomoč v elementarnih nesrečah, n. pr. z radijskimi zvezami, veliko bi lahko pomagala tudi naša počitniška skupnost, če bi razpolagala z lastnimi avtomobilskimi prikolicami, ne pa, da jih zbiramo po vsej Sloveniji in Jadranu, ne smemo se več znajti v položaju, da ne bomo vedeli, kje in kako naj dobimo denar za prvo in najnujnejšo pomoč, ustanoviti bi morali torej posebne sklade, čas pa bi tudi že bil, da sklenemo samoupravni sporazum, ki bo točno določal, kdo in koliko naj zbere denarja za pomoč prizadetim v elementarnih nesrečah.

Izkušnje in ugotovitve, do katerih smo prišli med solidarnostno akcijo, so poleg učinkovitosti in pravočasnosti pokazale torej tudi na nekaj problemov. Prepričan sem, da jih bomo lahko rešili v kratkem in da se bomo na morebitne nove elementarne nesreče še bolj pripravili.

LD

Ob načrtovanju nadaljnjega razvoja še pogled nazaj

Poročilo o poslovanju SOZD ZP Iskra, ki so ga izdelale skupne službe, oz. njihovo področje za ekonomiko, je kljub oznaki zaupni pravcati almanah našega podjetja, tako glede orisa nastanka in razvoja Iskre z vsemi priključenimi enotami, kot glede samih konkretnih proizvodno finančnih kazalcev minulega leta 1975. Podatki za to poročilo so bili povzeti iz obrazcev o zaključnem računu, ki so ga letos morale sestaviti vse temeljne organizacije združenega dela. Če se zdaj tudi v našem glasilu ustavljamo ob ugotovitvah zaključnega računa, to samo pomeni, da se podatki, soočeni z vidikov skupnosti, demokratično vračajo k svojemu izhodišču, to je k slehernemu delovnemu človeku našega kolektiva.

Če te rezultate iz leta 1975 primerjamo s kazalci iz leta 1974, bomo na splošno lahko spoznali vztrajno rast Iskre, kljub težavam, ki prav v minulem letu niso bile najmanjše.

Vrednost proizvodnje v letu 1975 je znašala 4.067.617 din, kar pomeni indeks 114,4, čeravno smo sicer v pogledu plana obtičali pri 83,3 % realizaciji. Poprečno število zaposlenih je znašalo leta 1974 26.212 ljudi, leta 1975 27.940 ljudi, kar pomeni indeks rasti 106,6, oz. odnos do plana 98,6 %.

Na posameznega delavca je potemtakem odpadla proizvodnja v višini 155,1 din, lani pa že 166,5 din, to je indeks 107,4, oz. odnos do plana 83,6 %.

Izvoz, ki je v letu 1974 zabeležil promet 47.483 dolarjev, je lani dosegel že 59.933 dolarjev, kar pomeni indeks 126,2, oz. 85,7 % načrtovanega.

Uvoz je v istem razdobju leta 1974 porabil 58.235 dolarjev, v letu 1975 pa se je zaradi težnje po omejevanju prevelikega uvoza povečal samo za malenkost, to je na 58.509 dolarjev, kar predstavlja indeks 100,5 ter 86,3 % v odnosu do plana.

Celotni dohodek združenega podjetja, ki je bil leta 1974 — 9.822.736, je lani kljub težavam in prizadevanjem žal celo nekoliko padel, to je na 9.744.548 dinarjev, kar pomeni indeks 99,2 in odnos do plana 100,1 %.

Bruto osebni dohodek, ki je znašal leta 1974 1.120.018 din, je leta 1975 dosegel 1.464.075 din, kar je indeks 130,7, oz. plansko realizacijo 99,3 %.

Iz tega so izražali tudi povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega, ki je znašal leta 1974 — 2.562 din, leta 1975 pa 3.122 din, to je indeks 121,9, oz. 100,4 % izpolnitev.

Tako je združeno podjetje zabeležilo leta 1974 dobiček 310.210 din, leta 1975 pa 322.843 din. Žal pa nismo uspeli skriti mrtvo ležečih zalog, ki so nas v letu 1974 bremenile v višini 1.807.983 din, od lani dalje pa celo še več, to je v vrednosti 2.320.383 dinarjev.

Te rezultate, ki so zadovoljivi, čeprav bi bili lahko še boljši, smo dosegli v letu 1975, v okoliščinah, ki so bile pozitivne, pa tudi v drugih, ki so bile negativne.

To je bilo prvo leto poslovanja Iskre v novi obliki samoupravljalne organiziranosti, ki je vsem proizvajalcem v temeljnih organizacijah omogočila bolj neposredno odločanje o svoji področni in hkrati skupni delovni politiki. Hkrati pa se je lani znesla nad našim gospodarstvom splošna svetovna gospodarska kriza. Zlasti nekatere dežele z razvitim kapitalističnim sistemom so občutile to novo krizo, ki se je odrazila tudi v zvišanih cenah in zoževanju tržišča.

Ker so zaradi vsega tega odpadla mnoga naročila iz inozemstva in se je tako še bolj povečal jugoslovanski zunanjetrgovinski primanjkljaj, so pri nas morali, razumljivo, omejiti tudi izvoz. Vendar pa ti ukrepi niso mogli prinesiti dovolj pričakovanega prihranka, ker se je zaradi pomanjkanja dobrega materiala iz uvoza znižala tudi raven naših lastnih izdelkov in zadržala precej živahna dinamika proizvodnje.

Iskra, ki je že ob polletnem pregledu te zagate ugotovila, se je seveda z vsemi problemi še pravočasno spopadla. Z odločno mobilizacijo vseh svojih

sil smo se vrgli v boj za povečanje produktivnosti dela in racionalno poslovanje in poostreno odgovornost pri izvajanju nalog. Seveda pa je tudi zdaj, ko smo najhujše že prebrodili in, ko se gospodarstvo počasi spet stabilizira, treba preverjati začete akcije in jih izpeljati do kraja. Z letom 1976 smo vstopili v novo srednjeročno obdobje, v katerem bo treba zagotoviti pogoje za boljše gospodarjenje v prihodnje.

Ob takem utiranju poti naprej je seveda koristno, če se ob globalnem pregledu ozremo tudi po nekaterih posameznih kazalcih, po deležih, ki so jih h skupnim dosežkom prispevale posamezne enote združenega podjetja.

Vsekakor je od proizvodnih organizacij samo DO Telekomunikacije dosegla planirano vrednost, vrednosti iz leta 1974 pa so vse presegle, razen delovne organizacije Široka potrošnja in DO EMO, ki sta zašli v težave glede plasmata svojih izdelkov.

Do razlike v strukturi deležev je prišlo največ zaradi različnih prodajnih možnosti, zato se tudi v letošnjem letu z vso aktualnostjo zastavljajo vprašanja tržne zanimivosti in kvalitete ter nasploh modernizacije naših tehniško-raziskovalnih in proizvodnih programov.

Nič manj pomembno tudi ni vprašanje produktivnosti, ki je lani v primerjavi z letom 1974 v Iskri narasla poprečno za 7,4 %, kar pa je manj, kot je znašalo zvišanje v prejšnjih letih in manj, kot smo lani nov skok načrtovali. Toliko bolj je pri tem značilno, da je najbolj porasla produktivnost v tistih enotah, ki so tudi v pogledu siceršnjega deleža dosegle najvišje finančne postavke, konkretno v DE Telekomunikacije, s porastom produktivnosti 22,9 in v Avtoelektriki s 11,6. Nasprotno pa so delavci v DO Široka potrošnja in v DO EMO tudi v pogledu produktivnosti izkazali padec glede na leto 1974.

mak

Prva seja predsedstva skupščine ZP v novi zasedbi

Pretekli teden se je prvič sestalo predsedstvo skupščine ZP Iskra v novi zasedbi. Že na prvi seji je novo predsedstvo dokazalo, da se zaveda odgovornosti svojega dela in je že tokrat imelo zelo zahteven dnevni red.

V prvi točki je predsednik pred-

sedstva skupščine ZP Iskra Vladimir Klavs informiral navzoče o vsebini in namenu organiziranja predsedstva skupščine, kot določa samoupravni sporazum o združevanju v ZP Iskra. Dogovorili so se, da bodo svoje programe izdelali kolegijski izvršilni

Na pobudo krvodajalcev v TOZD Tovarna elektronskih naprav so za pomoč žrtvam potresa na Tolminskem zbrali 5000 din, zanje kupili šotor in 4 spalne vreče in vse skupaj že 11. maja popoldne izročili štabu CZ v Tolmini.

Predsedniku Titu so ob njegovem 84. rojstnem dnevu zaželeli zdravja in zadovoljstva tudi njegovi najbližji sodelavci, med prvimi Edvard Kardelj. Tisoči mladih pa so zvečer 25. maja z veličastno parolo zaključili letošnji mesec mladosti in predsedniku Titu izročili štafeto iskrenih želja.

Predavanje o novem zakonu

Predsednik Zvezne konference SZDL Marjan Rožič v Kranju predaval o temeljnih značilnostih zakona o združenem delu — Gre za zavestno in pretehtano družbeno podporo zakonu

Na razširjenem političnem aktivu Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko je 24. maja v dvorani tovarne ATC na Labodah predaval Marjan Rožič o novem zakonu o združenem delu. V uvodu k predavanju je sekretar sveta ZK DO Janez Kerne poudaril, da je to predavanje uvodnega značaja, namenjeno pa je obrazložiti temeljnih značilnosti zakona.

Marjan Rožič je takoj v začetku predavanja podčrtal velik pomen novega zakona ter dejal, da vsa vprašanja, vsebovana v zakonu, predstavljajo tak sklop, da ga je težko v celoti obravnavati v enem samem razgovoru. Zato je potrebno obravnavati in razčistiti vsa tista vprašanja, ki so še posebej pomembna. V svojih izvajanjih je tov. Rožič poudaril, da je izrednega pomena, saj je slednja pomemben činitelj tako v občini Kranj kot v celotni Sloveniji.

Ob razpravi in sprejemanju novega zakona se moramo zavedati predvsem njegovih naslednjih bistvenih značilnosti: da predstavlja nadaljevanje in obogatitev izhodišč naše revolucije, da so izhodišča zakona vtkana v samoupravno preobrazbo naše družbe, da pomeni nadalje prehod v novo obdobje uresničevanja zvezne in republiške ustave ter izhodišč X. kongresa ZKJ (pri čemer prehajamo v pomembno fazo bitke — uresničevanje ustave na ključnih točkah družbeno-ekonomskega položaja delavcev). Predvsem pa se moramo komunisti zavedati, da je pomen aktivnosti v zvezi z razpravo širši kot je videti na prvi pogled. Jugoslovanski delavski razred daje s tem zakonom doprinos vsemu svetovnemu delavskemu razredu, predvsem njegovemu naprednemu gibanju v tistih deželah, kjer ni na oblasti ter je tako odtujen od ustvarjenih sredstev in politične oblasti, s tem pa je tudi žrtev manipuliranja. „S tem sem hotel vzpodbuditi vaše razmišljanje k temu, da v odprtih in tvornih razgovorih z delavci še

posebej podčrtate te širše vidike zakona,“ je v svojem predavanju poudaril tov. Rožič.

Navzočim je nato posredoval nekaj značilnih ugotovitev ob dosedanjih pripravah, od katerih so nekatere verjetno koristne tudi za pripravo in diskusije v Iskrinih TOZD. Ena poglobitnih je, da delavci sprejemajo zakon in njegovo vsebino z velikim zanimanjem in pozornostjo. Zato moramo razpravo usmeriti tako, da bodo ob določenih vprašanjih načeti konkretni problemi, biti pa mora tudi tako prepričljivo podprta z dokazi, da jo delavci sprejmejo, saj bodo na osnovi tega tudi kasneje v praksi razreševali določena vprašanja. Predvsem ne gre le za formalno podporo zakonu, potrebna je najširša, zavestna družbena podpora. Že takoj v začetku moramo onemogočiti poskuse zoževanja zakona na zgolj formalno razlago. Žaželena je odprta razprava tudi o delikatnejših zadevah ter o dejanskem stanju samoupravljanja v konkretni organizaciji združenega dela. To pa zahteva stalno kritičnost tako v vodstvih DO kot v družbenopolitičnih organizacijah in med delavci. V Iskri je za vsakega komunisto pomembno, boriti se ne samo za kritično analizo samoupravljanja v TOZD, DO in SOZD, pač pa tudi v krajevnih in samoupravnih interesnih ter širših skupnostih.

V okviru opredelitve glavnih značilnosti zakona se je tov. Rožič še posebej ustavil pri podrobnih razlagi o: družbeni lastnini, dohodku, združevanju dela in sredstev, tehnokratizmu in drugih pomembnih vprašanjih.

Naj ob koncu omenimo, da bo program razprave o zakonu po TOZD Iskre zajel hkrati tudi analizo začetnih razmer po TOZD, razprave pa naj bi bile zaključene nekako do 15. junija, da bi koordinacijski odbor v DO lahko do 25. junija pripravil zaključke in stališča iz razprav po TOZD ter jih posredoval občinskemu organu.

Viktorija Budkovič — Rayyes

organi, na osnovi teh programov, programov dela družbenopolitičnih organizacij ter poslovnega organa pa bo izdelan plan skupščine ZP Iskra.

Pri programiranju je nujno upoštevati rezultate razprav o osnutku novega zakona o združenem delu; razprave naj bi bile zaključene do septembra letošnjega leta. Z ozirom na določila zakona o združenem delu bi bilo potrebno izdelati tudi analizo o samoupravni organiziranosti v ZP Iskra in na njeni osnovi pripraviti predlog novega samoupravnega sporazuma o združevanju v ZP Iskra. Za sprejem naj bi bil pripravljen do septembra. Do naslednjega zasedanja pa je treba izdelati tudi samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana ZP Iskra za obdobje 1976—1980. Pri tem bo treba upoštevati zaključke analize o možnostih razvoja ZP Iskre.

V nadaljevanju so obravnavali še sprejetje in izvajanje ukrepov za solidarnostno akcijo za odpravo posledic potresa, slavnostno zasedanje Skupščine ob tridesetletnici Iskre in o programu tega zasedanja, dogovorili so se o dnevnem redu za 2. sejo Skupščine ZP Iskra, ki bo sredi junija in se na koncu zadržali še ob tekočih zadevah.

Predsedstvo naj bi se odslej sestajalo dvakrat mesečno, da bi bilo predsedstvo sproti obveščeno o tekočih poslovnih dogodkih v ZP Iskra.

mk

Okrepljena dejavnost

Komunisti Industrije telekomunikacij pred vrsto nalog — O akcijskem programu in idejno-političnem izobraževanju

V letošnjem letu je pred Zvezo komunistov in vseni njenimi osnovnimi organizacijami vrsta pomembnih nalog. Ena izmed najpomembnejših je nedvomno napor za čim uspešnejše gospodarjenje, saj so neugodni premiki v svetovnem ekonomskem ustroju povzročili mnogo težav tudi jugoslovanskemu gospodarstvu. Premalo je bilo tudi storjenega za izkoristek notranjih rezerv, kot to radi poudarjamo. O vsem tem je bilo nedavno govora tudi na sestanku sveta ZK Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Komunisti so dobršen del posvetovanja posvetili ravno obravnavi akcijskega programa izvajanja stabilizacijskih ukrepov v delovni organizaciji. Pri zasnovi tega pomembnega dokumenta so upoštevali tako ustavna določila, sklepe 7. kongresa ZKS ter splošna ekonomska in družbenopolitična gibanja.

Program najprej zajema **oceno gospodarsko-ekonomskega stanja DO**, ki je trenutno sorazmerno slabo. Po podatkih zaključnega računa za l. 1975 ima več TOZD relativno velike izgube, ki jih ostale TOZD pokrivajo le s precejšnjimi težavami. Vzroki tega stanja so razen v splošnih zaostrenih pogojih gospodarjenja še v: nezadostnem razumevanju TOZD za problemne na tržiščih (glede cen, prodajnih pogojev, kvalitete proizvodov, tržne zastarelosti nekaterih izdelkov itd.), nadalje premajhni učinkovitosti in neažurnem poslovanju skupnih služb ter v neurejenih dohodkovnih odnosih (ti se odražajo v nepravilni razporeditvi dohodka v proizvodno-tehnološkem procesu, v katerem je udeleženi več TOZD). Pomanjkljiva je tudi politika pri vzgoji kadrov, kar se odraža v velikem pomanjkanju kvalitetnih strokovnih kadrov na vseh področjih. Obstoječi sistem planiranja ne omogoča hitrega prilagajanja razvoja in proizvodnje tržnim razmeram. Uvajanje novih organizacijskih oblik na področjih, kjer je nadpovprečno visok porast proizvodnje in novih tehnologij, je prepočasno. Glede na celoten obseg proizvodnje je delež izvoza premajhen, zavzetost TOZD za celovito gospodarsko poslovanje pa prešibka.

Za izboljšanje poslovanja je nujno potrebno pregledati **dohodkovne odnose** med TOZD ter porazdelitev dohodka med njimi, s posebnim poudarkom na tistih primerih, kjer v proizvodno-tehnološkem procesu sodeluje več TOZD. V okviru dohodkovnih odnosov je treba tudi temeljito preučiti število vseh TOZD, njihov obseg dela ter izvesti vse potrebne spremembe, ki jih narekuje poenotenje oziroma zaključitev tehnoloških procesov v posameznih TOZD. S tem se bo možno izogniti preveč zamotanim dohodkovnim odnosom.

Gospodarsko-ekonomsko stanje DO je v veliki meri odvisno od razvističnosti **samoupravnih odnosov**. Temu je potrebno posvetiti vso pozornost, še posebej pri oblikovanju želja po ohranitvi vpliva in moči, je pri tem treba premagati. Organizacijsko moramo dokončno je treba razčistiti pomen in vlogo skupnih služb v sklopu samoupravnih odnosov v DO.

Družbeno-politični odnosi morajo pogojevati takšne samoupravne odnose, ki bodo omogočili gospodarsko-ekonomsko stabilizacijo vseh TOZD in celotne DO ter bolj izenačene pogoje poslovanja TOZD.

Organizacija poslovanja se mora glede na visoko stopnjo gospodarske rasti s svojimi oblikami stalno prilagajati spremenjenim zahtevam poslovanja. Upoštevat je treba tudi nove organizacijske prijeme pri obdelavi tržišča, zlasti na področju profesionalne tehnike in investicijske opreme. Pri tem je možno predvsem v inženiringu doseči veliko večji učinek kot s klasičnimi kupoprodajnimi odnosi. Subjektivne odpore, ki jih pogojuje želja po ohranitvi vpliva in moči, je pri tem treba premagati. Organizacijsko moramo poskrbeti za samoupravno planiranje in povezovanje TOZD v DO na področju usklajevanja planov.

Natančno, celovito in hitro obveščeno vseh delavcev omogoča le učinkovit, dobro organiziran **informacijski sistem**. Zato je treba prvenstveno poskrbeti za tak sistem, ki bo v

skladu s samoupravnimi pravicami in dolžnostmi tako, da bo res vsak delavec prejel vse tiste bistvene informacije, ki so potrebne za sprejemanje pomembnih odločitev.

Uvajanje dohodkovnih odnosov terja **kompleksno planiranje** tako v posameznih TOZD kot celotni DO, to pa mora omogočati zelo naglo prilaganje tržnim spremembam — tako glede proizvodnega programa kot kvalitete izdelkov, prodajnih cen in ostalih prodajnih pogojev.

Izhodišče za planiranje mora biti kvalitetna celovita analiza stanja, razvojnih pogojev ter srednjeročni program razvoja TOZD in DO. Kei mora biti planiranje kompleksno ter usklajeno z zakonom o družbenem planiranju, naj bi resno proučili smotnost vzpostavitve posebnega plansko-kordinacijskega področja v DO.

V zvezi z razpravo o **osnutku zakona o združenem delu** je treba pravočasno pripraviti vse potrebne ukrepe, da bo prehod na obveznosti, izhajajoče iz zakona, dovolj premišljen, kvaliteten in dovolj zgođen, da ne bo prevelikih težav v prehodnem obdobju.

Velike težave pri izvozu zahtevajo posebno pozornost. Prevelika odvisnost izvoznih rezultatov od trenutnih gospodarskih gibanj v tujini narekuje podrobnejšo analizo izvozne politike DO. Na osnovi tega se je treba potem odločiti za močnejšo usmeritev na tista tržišča, kjer je z raznih vidikov možno doseči največje gospodarsko-ekonomske uspehe.

Pri večjih nabavah v tujini je treba upoštevati vezavo z našim izvozom, pogodbe o tem pa naj bi se praviloma sklepale pri nas doma. Zunanjetrgovinske kadre je treba posebej izbirati in pripravljati v skladu s temelji kadrovske politike. Prvenstvena naloga Iskrinih predstavnikov v tujini mora biti pomoč branžnim DO pri izvozu.

Za večje uspehe na domačem in tujih tržiščih je treba izkoristiti vse možnosti **sodelovanja z ostalimi branžnimi DO ter Iskra — Commerce**. Slednja naj s svojo notranjo in zunanjo organizacijsko strukturo zagotovi stalno prisotnost in vpliv DO na vseh odločilnih točkah. Za to pa je potreben nemoten pretok vseh potrebnih informacij v vseh smereh. Poiskati je treba tudi način zadodhodkovno povezavo zunanjetrgovinske in notranjetrgovinske mreže s proizvodnimi TOZD. Pri prodaji se je treba v največji možni meri izogibati nadaljnjim posrednikom. Kjer je to smotno, naj bi bila izvedena koordinacija večjih nabav med posameznimi TOZD in DO.

Poslovanje proizvodno-poslovnih enot DO v tujini mora biti vključeno v celotno poslovno politiko DO, potrebno je programsko-poslovno usklajevanje med njimi. Osnovna naloga naših firm v tujini mora biti pomoč našemu izvozu, z njihovim poslovanjem pa morajo biti tekoče seznanjeni samoupravni organi TOZD in DO.

Kadrovske položaj v naši DO predvsem glede na srednjeročne razvojne programe ni zadovoljiv. Temu je kriva visoka stopnja porasta proizvodnje in pomanjkljiva **kadrovska politika** v preteklosti pri vzgoji kvalitetnih kadrov, ki je bila vse preveč usmerjena v pridobivanje formalne izobrazbe, veliko manj pa v pridobivanje strokovne izobrazbe za konkretna delovna mesta, ki jih zasedajo naši delavci. To je posledica tudi premajhne povezanosti naše DO s posameznimi strokovnimi šolami, zlasti pa premajhne vloge, ki jo ima naš šolski center pri strokovnem usposabljanju in izobraževanju delavcev.

Težiti moramo za polno izkoriščenost strokovnih kadrov. Določiti moramo, kakšno znanje je potrebno za delovna mesta in usmeriti strokovno izobraževanje naših delavcev k temu, da bodo dosegli predvsem tisto znanje, ki je neposredno potrebno na delovnih mestih. Pri prehodu na višja, zlasti pa na vodstvena in vodilna delovna mesta je treba zagotoviti tudi pridobitev ustreznega dopolnilnega, zlasti organizacijskega znanja. Pri izobraževanju mora biti izhodišče program razvoja in proizvodnje TOZD oziroma DO, nikakor pa ne osebne ambicije posameznikov. Pri tem bo treba veliko storiti tudi za večjo uveljavitev in priznanje strokovnih delavcev, da bodo v naših medsebojnih odnosih bolj upoštevani in spoštovani.

Zato je treba omogočiti ustrezno nagrajevanje strokovnjakov tudi če jih ne postavimo na vodstvena in vodilna delovna mesta.

Zavedati se moramo v polni meri, da brez velikega števila kvalitetnih strokovnih delavcev ne bomo nikoli dosegli takšne tehnično-tehnološke stopnje, ki je nujna, za obstoj v modernem svetu.

Pri celotni kadrovske politiki se moramo dosledno držati družbenega dogovora o temeljih kadrovske politike, ker bo le na ta način zagotovljena pravilna in enotna kadrovska politika.

Izdelati je treba **srednjeročni in dolgoročni program razvoja za celotno DO**. Zasnova srednjeročnega in dolgoročnega razvoja TOZD mora temeljiti na enakopravnem razvijanju proizvodnih in tehnoloških zmogljivosti ter tržnih potreb ob upoštevanju najodobnejših dosežkov raziskovalnega dela in tehnologije, vzgoje strokovnih kadrov in razvijanju družbenega standarda delavcev.

Pri določanju poslovnih politike v TOZD je treba upoštevati določila samoupravnega sporazuma o združenju TOZD v OZD, zlasti pa:

— da bodo večja investicijska vlaganja sporazumno usklajena med TOZD.

— da bodo večja investicijska vlaganja sporazumno usklajena med TOZD.

Pri izdelavi srednjeročnega in dolgoročnega programa razvoja morajo aktivno sodelovati vse družbenopolitične organizacije.

Uvajanje in dopolnjevanje učinkovitega sistema **družbene samozaščite** mora biti naša stalna odgovornost in dolžnost.

Zaradi velikega pomena družbene samozaščite za našo družbo je treba čimbolj izdelati samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti in ga ob podpori vseh družbenopolitičnih organizacij čimprej oživiti v praksi.

Tekoče je treba spremljati družbenopolitično in gospodarsko-ekonomsko situacijo in pravočasno predlagati ukrepe. Pri tem morajo odigrati večjo vlogo OO ZK in se aktivno vključiti v vsa družbenopolitična in gospodarsko-ekonomska gibanja.

Ko bo program sprejet na konferenci ZK, bo izdelan še konkreten predlog zadolžitve.

Na osnovi sklepov seje CK ZKS so bili osnovnim organizacijam predlagani okvirni kriteriji za oceno učinkovitosti in obsega družbenopolitične dejavnosti OO ZK. Zajeti mora vse člane ZK ter kandidate za sprejem vanjo.

Program njihovega idejnopolitičnega usposabljanja pa je naslednji: temeljiti mora na marksističnih izhodiščih, namenjeno pa je potrebam konkretne politične dejavnosti OO ZK. Zajeti mora vse člane ZK ter kandidate za sprejem vanjo. Temelji tudi na programu usposabljanja, sprejemem ob koncu l. 1975 na ObK ZKS Kranj. Izobraževalni program bo izvajala Delavska univerza v Kranju. Njegove oblike bodo naslednje: seminarji v organizaciji ZK Elektromehanike in ObK ZKS Kranj, partijska šola pri ObK ZKS Kranj in pri CK ZKS, študijsko delo v OO ZK ter samoizobraževanje članov. Slednji dve postavki bosta imeli v omenjenem okviru še poseben pomen.

V. B. R.

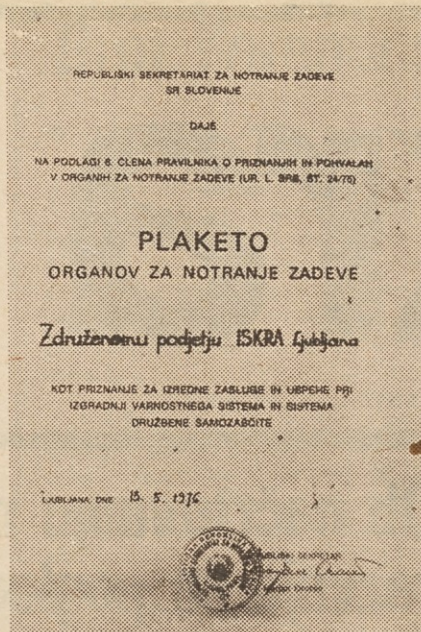
INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE

Novosti na beograjskem sejmu tehnike

V Beogradu je bil od 10. do 15. maja mednarodni sejem tehnike. Letos so vsebinsko sejem preuredili in tudi prostorsko je doživel nekaj pozitivne. Sejem je bil letos ostro specializiran po strokah in ne kakor prejšnja leta, ko so vse tehnične ekspozicije razstavljali vsevpole. Tako je bila zanimiva specializirana razstava elektromedicine, dalje livarstva, gradbeništva, rudarstva in še nekaterih panog tehnike.

Iskra je razstavljala v novi Centralni hali na 500 kvadratnih metrih prostora svoje izdelke, predvsem novitete in izpolnjene že znane proizvode.

Industrija široke potrošnje je bila močno zastopana z najnovejšimi dosežki. Tako je največ pozornosti pri trgovcih in obiskovalcih zbudil televizijski sprejemnik Panorama Montreal, kolor, ki je z izrazito naravnimi barvami žel mnogo priznaja. Poleg tega so se ljudje mnogo ustavljali ob novem

Priznanje in plaketa ZP Iskri za izredne zasluge pri izgradnji varnostnega sistema in sistema družbene samozaščite.

Priznanje, ki obvezuje

Na predvečer 13. maja, ki smo ga v spomin na znane dogodke iz leta 1944 v Drvarju sprejeli kot dan naše varnosti, je član izvršnega sveta in republiški sekretar za notranje zadeve SRS Marjan Orožen podelil priznanja za posebne zasluge na področju varnosti in za dolgoletno delo v organih za notranje zadeve naše socialistične republike delavcem in delovnim organizacijam.

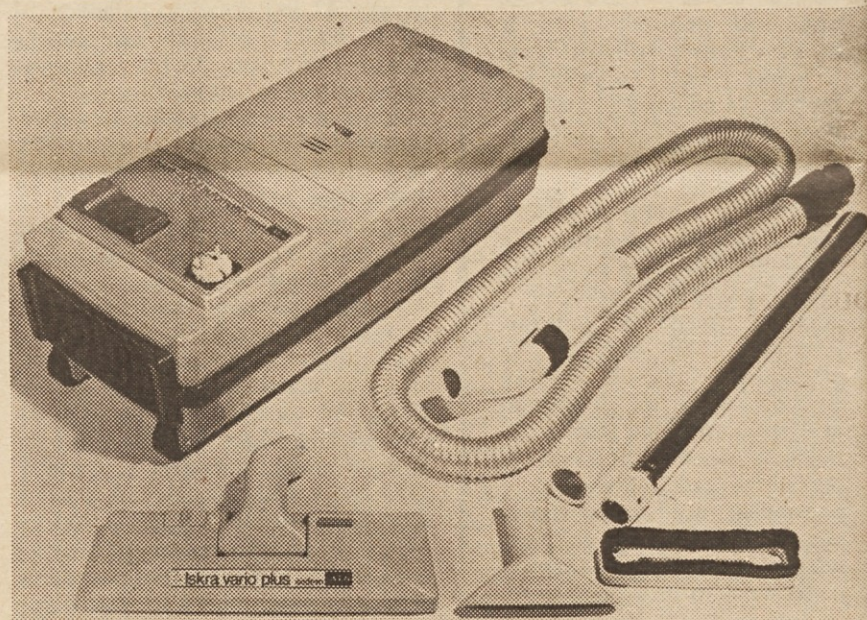
Različna zvezna in republiška priznanja je ob letošnjem 13. maju prejelo med drugim kar 53 ustanov, organizacij, skupnosti in posameznikov izven organov za notranje zadeve, z najrazličnejših področij družbenega življenja. Med njimi je bilo tudi ZP Iskra, ki je dobilo plaketo za organizirano in zavestno razvijanje sistema družbene samozaščite ter za dosežene rezultate na tem področju. To kaže, da družbena samozaščita ni več samo ideja, marveč postaja praksa, skupna

stvar vseh delovnih ljudi in njihovih skupnosti.

„Družbena samozaščita kot množična aktivnost delovnih ljudi in njihova zavest, je pot, ki nam omogoča, da bomo razne družbeno negativne pojave sposobni zaustaviti in preprečiti v samem njihovem nastajanju.“ je v uvodnem govoru poudaril Marjan Orožen.

Priznanje, ki ga je prejela Iskra pa tudi obvezuje, še posebej zato, ker je povezano s kontinuiteto naše revolucije, ker je bilo podeljeno v letu, ko poteka 35 let od zgodovinskega dogodka, ko je Komunistična partija Slovenije na čelu OF slovenskega naroda z ustanovitvijo VOS in narodne zaščite postavila temelje varnostnemu sistemu, katerega tradicije nadaljujejo sedanje generacije.

Stane Fleischman

Naš novi sesalnik Iskra AEG.

Spet brigada na Dugem otoku

V naš kamp „Mir“ na Dugem otoku je v petek, 21. maja zvečer z vlakom do Zadra odpotovala mladinska delovna brigada, da bi pred bližajočo se letovanjsko sezono opravila nekatera potrebna dela.

Sedemnaestčlanska mladinsko delovno brigado vodi predsednik KK ZSMS ZP Iskra Miloš Pavlica in bo na Dugem otoku delala do 12. junija. Mladinkam in mladincem iz TOZD Iskre so se to pot pridružili tudi trije iz Iskra Commerce — filiale Beograd eden in dva iz filiale Sarajevo.

V času letošnje brigadirke akcije bodo mladinci Iskre okrog našega kampa naredili požarno — varnostni pas, uredili pa bodo tudi pot do slane jezera, ki doslej resda ni bila preveč dobra. Nadalje bodo počistili celotno področje kampa in pripravili prostor za kampiranje tistih letovalcev, ki so se namenili svoj dopust na Dugem otoku preživeti v lastnih šotorih. Z vsem naštetim pa najbrž nismo povedali vsega, saj se „na licu mesta“ vselej še najde kaj, kar bodo lahko postorile marljive mladinske roke in poskrbele, da bodo naši letovalci tudi v letošnji sezoni prijetno preživeli del svojega letnega oddiha.

—J. C.

antensko ojačevalno napravo Global, ki omogoča sprejem več programov, demonstrirali gledalcem. Naprava Global bo kmalu na trgu tudi pri nas.

Ves čas mednarodnega sejma so se vrstili sestanki zastopnikov Iskre in trgovske mreže, ki prodaja naše izdelke. Skupno so rešili vrsto vprašanj, za katera se zanimajo trgovci in kupci in seveda Iskra, ki bi rada s kvalitetnim proizvodnim programom ugodila trgu.

KF

Ob dnevu mladosti

Pravijo, da je prihodnost vsakega naroda v njegovi mladosti, v njegovi skrbi za mlade in v skrbi mladih za lastno prihodnost. Na eni strani gre potemtakem za odprtost družbe, ki omogoča mladim čim bolj učinkovito vključevanje in na drugi strani za takšno dejavnost mladih, ki to možnost polno in učinkovito izkoriščajo.

Ni dolgo tega, ko so nekateri zatrjevali, da si morajo mladi svoje mesto v družbi izboriti sami. Pozabili pa so, da so mladim zelo omejili prostor borbe za njihov večji vpliv na družbo. Spomnimo se samo, s kakšnimi težavami so se mladi prebijali v organe samoupravljanja in kako „stara“ je bila struktura v družbenopolitičnih organizacijah. Tudi pobude in predlogi mladih so vse prevečkrat naleteli na gluha ušesa, pa naj je šlo za izboljšave v učnem procesu, ali pa za predloge v gospodarskih organizacijah. Celo dejavnost Zveze socialistične mladine je bila vse prevečkrat odrijena na stranski tir. Toda glas mladih se vedno bolj širi. Mesec mladosti ni več le slavnostni praznik, temveč je predvsem delovni praznik. In delavna prazničnost je tisto, kar mora biti tudi v prihodnje osnovna značilnost mlade generacije.

Odšli smo v tovarno TEA in tam povprašali štiri mladinske aktiviste o tem, kaj jim pomeni mesec mladosti, kako ga doživljajo in katera je njihova največja želja v tem mesecu. Povedali so nam:

DUŠANKA ŠKERK, 18 let, mehanski kontrolor

„Mesec mladosti! Ogromno, neizmerno veliko nas veže na mladost. Veže nas maj, ko se odpravlja pomlad svoji zrelosti nasproti, pa lepota, zagnanost, predanost in predvsem pričakovanje. Pričakovanje vsega tistega, kar bo svet poganjalo naprej, ga še naprej spreminjalo v tak svet, da bo vsaka naslednja mladost enako lepa kot je ta, ki jo živimo danes. Pravimo, da so tirnice človeškega življenja utečene, pa vendar vedno znova občutimo pomlad. Za vsakogar pride čas, tisti pravi, ko čuti, da mora nekaj narediti, da je poln življenjske sile. In ta sila je v nas mladih. Moramo jo izkoristiti za resnično humano delo, ki bo koristilo nam in družbi. Pustimo tudi mi nekaj, kar ne bo umrlo, se izgubilo in pozabilo. Nekaj, na kar bomo lahko ponosni kot so naši očetje, ki so nam omogočili svobodnejše in lepše življenje od svojega. Pa vendar so ostali kljub svojim žrtvam dobri in skromni. Poskušajmo biti taki tudi mi, učimo se na njihovih napakah, porabimo njihove izkušnje in ne nazadnje — ne pozabljajmo, da smo ljudje. Izpolnitev teh misli je moja največja želja v mesecu mladosti.“

MIROSLAV KRČ, avtoklepar, zaposlen na delovnem mestu urejevalca

„Kaj mi pomeni mesec mladosti? Vsekakor ga drugače doživljam, kako ostale mesec v letu. Mislim, da smo vsi mladi lahko srečni, da mesec mladosti doživljamo v tako lepi in svobodni domovini. Vemo, da so mladi tovariši med NOB tudi radi imeli mesec maj, četudi so živeli v težkih vojnih časih.“

Zato moramo danes še toliko bolj ceniti priborjeno in s toliko večjo zavestjo izpolnjevati naloge, ki nam jih postavlja naša socialistična domovina. In katera je moja največja želja? Velikih želja nimam, manjših pa veliko in ena izmed teh je, da bi se mladi bolj povezovali med seboj, se v večjem številu udeleževali akcij in s tem čimveč prispevali za izvršitev nalog, ki nam jih zadaja statut ZSMS in ZSMJ.“

ANICA TRELEC, 20 let, delavka

„Danes mladinke in mladinci živimo v svobodni domovini, kjer imamo vse možnosti za izobraževanje in ustvarjalnost. To nas obvezuje, da aktivno sodelujemo v družbenopolitičnih organizacijah, še posebno pa na mladinskih akcijah. Mesec mladosti je mesec, v katerem se spomnimo rezultatov, ki smo jih dosegli v preteklih 12

mesecih, hkrati pa je to tudi čas, ko začrtujemo pot za našo nadaljnjo mladinsko aktivnost. V tem vidim pomen praznovanja meseca mladosti, ki pa ga različno praznujemo. Jaz sem najbolj ogreta za brigado, da z delom potrdim naš praznik. V tem maju sem bila tudi že na dvodnevni lokalni delovni akciji na Šenturski gori, kjer smo razširjali cestne kanale in popravljali ceste. V mesecu mladosti si želim, da bi se čim več mladih vključilo v OO ZSMS, moja želja pa je tudi, da bi se mladinci in mladinke Elektromehanike kar v največji meri udeleževali akcij za Tolmince, ki jih je hudo prizadel potres.“

PETER KAPLER, 17 let, delavec

„V mesecu maju, ki je mesec mladosti, se spomnimo vseh akcij, ki smo jih zastavili v svoj program. To je mesec, ki nas vodi še k večji aktivnosti. Moja največja želja v mesecu mladosti je, da bi bila mladinska organizacija bolj organizirana, bolj aktivna, da bi lahko mladina še bolj sodelovala v političnem kot družbenem življenju.“

Tako so nam povedali mladi v tovarni TEA, tako pa bi nam povedali tudi mladi iz katere koli druge tovarne. Povsod praznujejo mesec mladosti in povsod si želijo isto: **DA BI BILO ŠE LEPŠE BITI MLAD.**

MIRO ERZIN

Mladi o Titu

RAZGOVOR Z NOSILCEMA ŠTAFETE MLADOSTI

Štáfeta mladosti je letos „priletela“ iz Za greba v Ljubljano 8. maja. Najprej je obšla Ljubljano po trasi bodoče Aleje spominov in tovarštva, ki jo bodo gradile mladinske brigade Ljubljane in drugih herojskih mest. Med mladimi, ki so ponesli štafeto po ljubljanskih ulicah, sta bila tudi **DRAGICA SUHADOLC** in **ZVONIMIR GLAVINAC**, oba aktivna člana naše osnovne organizacije ZSMS. Poprosili smo ju za kratek razgovor.

„Dragica, vemo, da si bila določena za nosilko Titove štafete. Kdo te je predlagal?“

„Na sestanku OO ZSMS TOZD MSO smo bili obveščeni, da bodo tudi mladinci naše osnovne organizacije nosili Titovo štafeto. Po sklepu OO ZSMS TOZD MSO sem bila za nosilko štafete določena jaz in sem to prijetno, vendar odgovorno nalogo sprejela z velikim veseljem.“

„S kakšnimi občutki si nosila štafeto?“

„Vsak mlad človek si želi, da bi vsaj enkrat v življenju nosil Titovo štafeto. To sem si želela tudi jaz. Čeprav je ta naloga zelo odgovorna, je hkrati tudi zelo hvaležna in prijetna. Občutke bi težko opisala. Lahko rečem, da sem imela v trenutku, ko sem sprejela štafeto, malo treme, ki pa je kaj hitro minila. Šele pri predaji sem se zavedla, da sem nosila štafeto, ki jo bo nosilo še veliko mladih Jugoslovancev z najboljšimi željami za Titov rojstni dan.“

„Nosila si sporočilo vseh mladih Jugoslovancev z najboljšimi željami tov. Titu. Kaj pomeni zate ta dogodek?“

„Čeprav sem bila le en člen v verigi mladih, ki so nosili štafeto palico, sem zelo vesela, da sem tudi jaz nekaj pripomogla k temu, da bo štafeta palica 25. maja prispela v Beograd. Posebno pa me veseli, da sem tudi jaz predstavljala mlade, ki vsako leto z zanimanjem spremljajo prenašanje Titove štafete.“

„V kakšnem spominu ti bo ostal ta dan, ko se boš čez čas ozrla nazaj?“

„Ko se bom čez čas ozirala nazaj in se spominjala tega dogodka, bom imela vedno pred očmi lep sončen dan ter štafeto palico, ki se je pojavila pred našo skupino, da jo pone-

vanju in pripravištvu. Ta samoupravni sporazum je pripravljen in bo v kratkem šel v razpravo po TOZD in skupnih službah.“

Sekretar ZK in ZB Skupnih služb Božidar Iglič je mladince spodbujal k še večji aktivnosti in ponudil pomoč starih izkušenih revolucionarjev in aktivistov, ki bi lahko mladim svetovali mnogokaj pri njihovem delu.

Letna konferenca je sprejela vrsto sklepov za še ožje kontakte med Osnovnimi organizacijami in mladinskim vodstvom branže, z mladino na terenu in za konkretne akcije.

KF

semo do druge skupine. Čeprav je bil ta tek kratek, mi bo ostal vedno v lepem spominu.“

„Ali lahko poveš še kaj o vtisih s te velike manifestacije?“

„Poleg sprejema Titove štafete je bil ta dan v Ljubljani tudi manifestativni pohod „Po poteh partizanske Ljubljane“. Prejšnja leta sem se udeleževala tega pohoda, letos pa na njem žal nisem sodelovala. Prijetno je bilo opazovati ljudi, ki so prihajali mimo v organiziranih skupinah in prepevali partizanske pesmi. Pri opazovanju teh skupin sem si lahko le želela, da se za tako velik pohod ne bi prijavilo le nekaj članov delovnega kolektiva.“

„Kako deluje nate osebnost tov. Tita?“

„Kot za vse druge je tudi zame tovariš Tito najljubši Jugoslovan. Njegova osebnost se je pokazala že v času NOB in se seveda kaže še danes. Kakšen je njegov vpliv, se vidi tudi pri urejanju mednarodnih odnosov. Tov. Tito je vzor vsem nam — tako v boju za vsesplošni napredek kakor tudi pri sprejemanju samoupravnih socialističnih idej.“

„Zvone, ali te je presenetilo, ko si zvedel, da boš nosil Titovo štafeto?“

„Bil sem presenečen in hkrati ponosen. Tega nisem pričakoval. Čutil sem se odgovornega do celotnega našega aktiva, ki mi je zaupal to prijetno dolžnost.“

„Kako ti pojmuješ osebnost tovariša Tita?“

„Osebnost tov. Tita sprejemam kot simbol človeške borbe za neodvisnost in svobodo, kot živo legendo, ki je ponesla ime Jugoslavije — ene vodilnih držav v borbi za neuvrčenost — po vsem svetu. Vsak nastop, vsako besedo tov. Tita, namenjeno mladim spremljam z velikim veseljem in zadovoljstvom, z vsem čutom odgovornosti do nakazanih nalog, saj se mladi zavedamo, kolikšno zaupanje ima tov. Tito v mladino.“

„Kakšen pomen ima dan mladosti za mlade v Jugoslaviji?“

„Mislim, da se največji pomen dneva mladosti kaže v širjenju bratstva in enotnosti narodov in narodnosti naše domovine, kajti štafeta mladosti, ki je namenjena tov. Titu, gre skozi vse naše republike in pokrajine. Vsi jo z enakim žarom pričakujemo in prek nje pošiljamo čestitke tov. Titu, glede na oddaljenost naših mest od Beograda in tov. Tita. Prav to je dokaz, da nas dan mladosti najbolj zbližuje, pa čeprav smo si daleč.“

„Ali si kdaj sodeloval v mladinski delovni akciji?“

„Sem. Leta 1973 smo na Sorici gradili vlečnico.“

Jožica Mihalič

INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE

Letna konferenca mladine

V petek 14. maja je bila na Pržanu letna konferenca mladine branže Široke potrošnje. Predsednik Lado Horvat je poročal o delu ZSM v preteklem letu in predložil nekaj načrtov in dal v javno razpravo akcijski program.

Mladinci so v lanskem razgibanem letu hitro ujeli korak z reorganizacijo Iskre in uskladili delo med TOZD in celo organizirali vrsto akcij.

Tako so predvsem skrbeli za osebni kontakt med mladimi in imeli sestanke in seje sekretariata vedno v drugi tovarni, da so tako spoznali proizvodno problematiko in navezali osebne stike.

Maja lani so organizirali mladinsko športno tekmovanje za vso Široko potrošnjo in odziv je bil presenetljivo dober. V okviru koordinacijske konference ZP so se mladinci udeležili vrste seminarjev. Zastopniki Široke potrošnje so šli tudi na srečanje mladih Elektronske in elektro industrije Jugoslavije, ki je bilo lani v Mariboru.

Zlasti v jesenskih mesecih lani so poživili razpravo za stabilizacijske ukrepe in sprejeli vrsto sklepov in še danes si prizadevajo za izvršitev nalog s stabilizacijskega področja.

Mladinci so se udeležili tudi delovnih akcij in poslali v brigado 4 mladince. Poživili so tudi izobraževalno delo na družbenopolitičnem področju in precej mladincev je bilo sprejetih v ZK.

Poleg vseh teh nalog in akcij pa so se v razdobju 75/76 mladi intenzivno vključili v samoupravne tokove v domačih tovarnah. Mladinci so aktivno posegali v razprave in dajali konkretne predloge za proizvodne in poslovne rešitve. Tako so se v težkem gospodarskem položaju Široke potrošnje aktivno vključili v iskanje rešitev in prispevali svoj delež k stabilizaciji gospodarstva.

V branži je vključenih v organizacijo ZSMS okrog 800 članov, kar je skoro četrtina zaposlenih. Zato je bistveno važno, da se mladi vključijo v vse družbenopolitične in gospodarske tokove in tako prinesejo več dinamike na vsa področja. Predsednik Horvat je omenil, da še zdavnaj ni aktivnost mladih na višini možnosti. Saj še mnogo mladincev stoji pasivno ob strani.

Po poročilu se je razvila živahna debata zlasti o vprašanju gospo-

darjenja in problematike mladih. Tako so ugotovili, da odgovorni premalo skrbijo za družbeni standard mladih, stanovanjska problematika se rešuje „po gasilsko“, ko je družina brez strehe, premalo skrbi in pozornosti pa posvečajo mladim ljudem, ki bi si radi ustvarili lasten dom in družino.

Tudi izobraževanje, zlasti dopolnilno, še ni dobilo svojega mesta v branži, ki mu gre. Referent za kadre je seznanil delegate, kako je s samoupravnim sporazumom o Izobraže-

Z mladinske letne konference Industrije široke potrošnje.

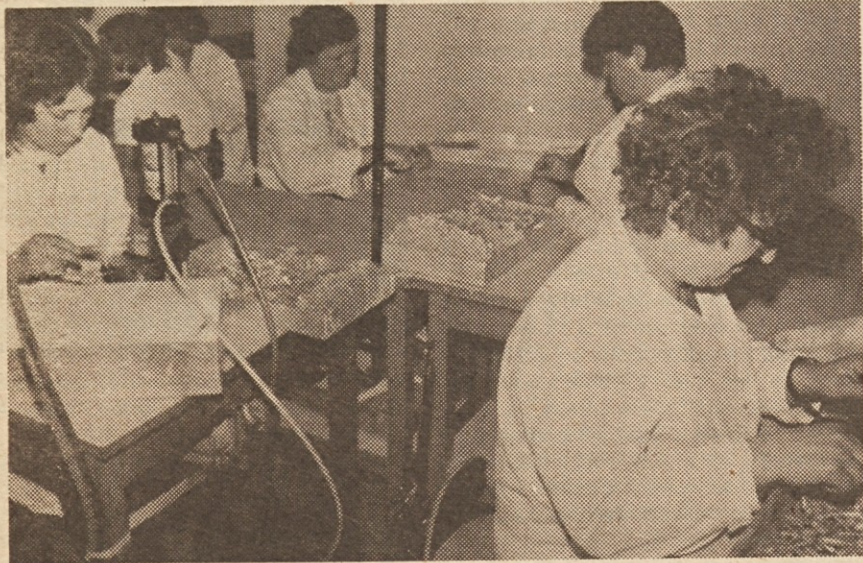

Delovno predsedstvo mladinske konference.

Obiskali smo Iskro — IEZE, TOZD Elektroliti

Proizvodnja elektrolitskih kondenzatorjev v Mokronogu, ki je bila do 1. januarja 1974 obrat bivše tovarne za avtomatiko in elektroniko na Przanu.

vložili, polovico v obratna sredstva, s katerimi so bili vsa leta prej zelo na tesnem, drugo polovico pa so v dobršni meri porabili za opremo,

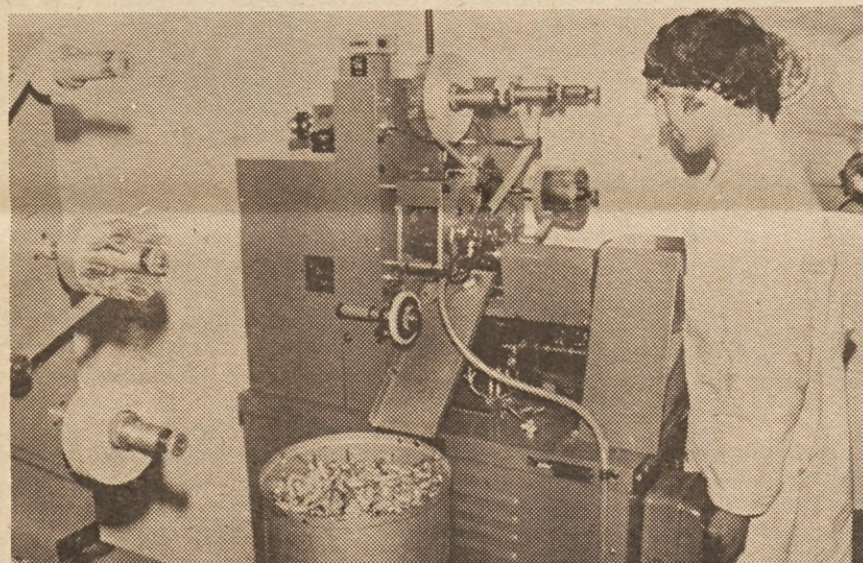
Trak KE 71 in 131: oblačenje kondenzatorjev s PVC prevleko.

je nekaj prejšnjih let preživljala zelo negotove in težke čase. Tovrstna proizvodnja kar ni in ni mogla zlesti na zeleno vejo in vsi ukrepi v tistem kritičnem obdobju so bili zaman in obrat v Mokronogu je pravzaprav životaril od danes do jutri, brez posebne perspektive za svojo bodočnost.

Toda, ko se je v l. 1974 v Iskri oblikovala prva branža — Industrija elementov za elektroniko se je tudi za delovni kolektiv v Mokronogu začelo novo, obetavnejše obdobje.

delno pa tudi za adaptacijo delovnih prostorov, ki najbrž ne ustrezajo preveč za tovrstno proizvodnjo.

Medtem ko je približno stodvajsetčlanski delovni kolektiv TOZD Elektroliti v Mokronogu v letu 1974 dosegel 16,5 milijonov dinarjev vrednosti proizvodnje, se je število zaposlenih v preteklem letu povečalo na 153, ustvarili pa so proizvodnjo v vrednosti 30 milijonov dinarjev, torej skoraj dvakratno realizacijo iz leta 1974. To je bil za mokronoški delovni

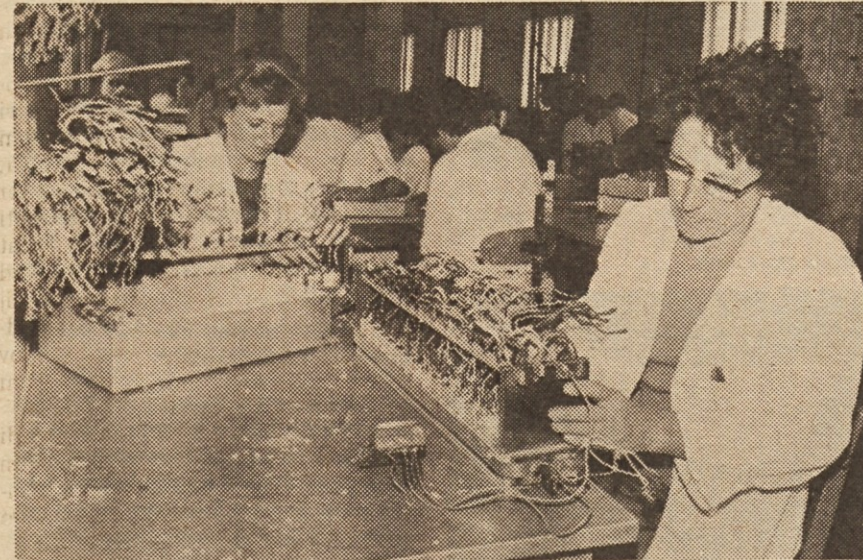

Janez Kisovec navija kondenzatorje KE 51 in 141.

Nastala je samostojna temelja organizacija združenega dela — TOZD Elektroliti v okviru IEZE in lahko mirno ugotovimo, da je v tej naši TOZD prav nova organiziranost po novih ustavnih načelih prinesla zanesljivejšo pot in nove življenjske sile, kar upajmo, bo ob marljivosti tukajšnjih delavk in delavcev zadostovalo, da se ne bodo več povrnili časi dvomov, brezizhodnega položaja, v kakršnem

kolektiv nedvomno pravi podvig, s katerim je dokazal, da je v stanju uspešno delati in poslovati, če so za to dani potrebni pogoji.

V minulem letu so v TOZD Elektroliti v Mokronogu celotno svojo proizvodnjo prodali na jugoslovanskem trgu, ker je pač povpraševanje po elektrolitskih kondenzatorjih bilo tolikšno. Za uresničitev lanske proizvodne obveznosti, toliko večje od le-te v letu

Marica Čepin in Zvonka Tratar pri staranju visokovoltnih elektrolitskih kondenzatorjev.

se je delovni kolektiv nahajal toliko časa pred tem.

V letu 1974 so se v Mokronogu lotili dokajšnjega investicijskega vlaganja. Kar 14 milijonov dinarjev so

prej, so izrabili vse obstoječe proizvodne zmogljivosti, zato jim nikakor ni uspelo, da bi del svoje proizvodnje namenili za izvoz, čeprav bi jim to pomagalo reševati dokaj težavno vprašanje uvoza reprodukcijskega materiala, katerega za svojo proizvodnjo morajo precejšen del uvažati.

Z uvozom potrebnega reproduk-

cijskega materiala — uvažali so ga v glavnem po režimu LB, so imeli precej težav, vendar so jih nekako le uspeli sproti premagovati in se tako izogniti zastojem v proizvodnji, ki bi zlahka povzročilo pomanjkanje tega ali onega uvoznega materiala.

Glede na to, da konjunktura, kakršna je bila na jugoslovanskem trgu v letu 1974, ni pričakovati vsako leto, se je nujno treba usmeriti tudi na izvoz in tam prodati, ker so za domače potrebe že prevelike proizvodne zmogljivosti. Usmeritev na tuja tržišča je zato v letu 1976 ena izmed glavnih nalog kolektiva v Mokronogu. Za letos so tu namreč načrtovali za nadaljnjih 20 % večjo vrednost proizvodnje od lanske realizacije, zato je učinkovit prodor na tuja tržišča še tembolj nujen.

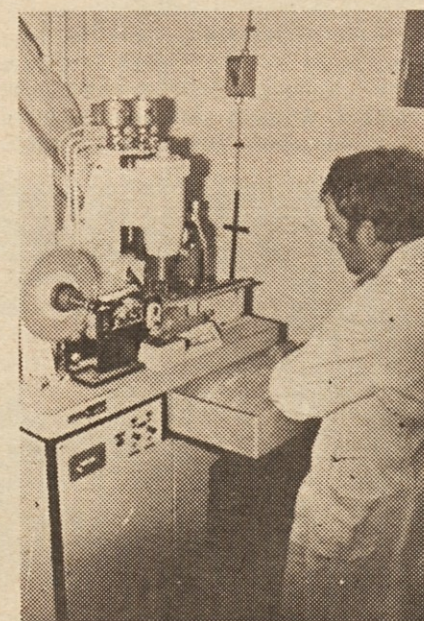
Prizadevanja za uveljavitev na inozemskih tržiščih so sprva dala le bolj skromne rezultate, v nadaljevanju pa se je „odprlo“ in prvim, manjšim so

Olga Kotar koviči anodne in katodne nosilce.

sledila zajetnejša tako, da v tovarni v Mokronogu računajo, da bodo v avgustu in septembru izvozili že okrog 30 % svoje proizvodnje, kar bo nedvomno soliden uspeh.

Ugotovitev, da so v TOZD Elektroliti za jugoslovanski trg s svojimi zmogljivostmi že preveliki, pa prinaša

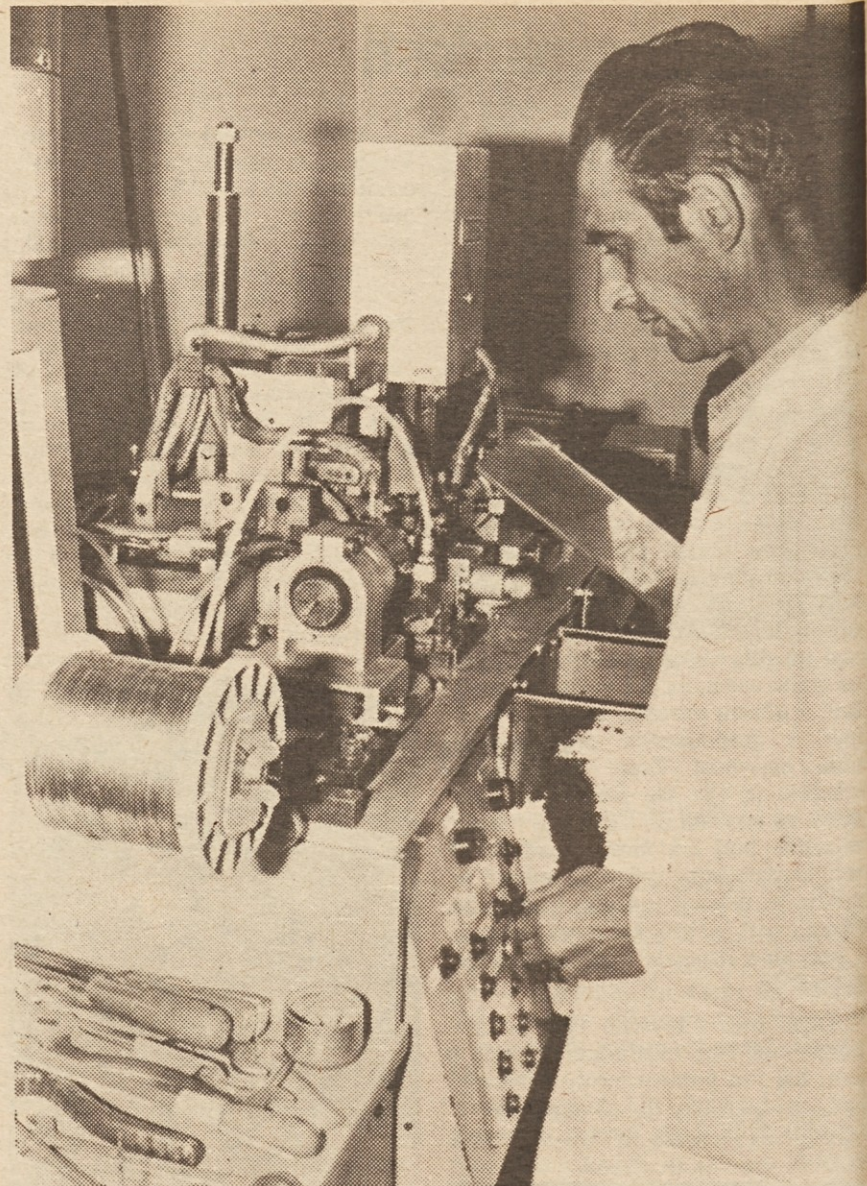

Franc Pucelj koviči anodne folije.

na drugi strani spoznanje, da pa so za uspešen in učinkovit izvoz na tuja tržišča še premajhni in bo vsekakor potrebno še povečati proizvodne

Montažni trak večpolnih kondenzatorjev.

Anton Zupet vari žične priključke.

zmogljivosti in povečati serije izdelkov, ki jih tuja tržišča terjajo.

Prav zdaj si prizadevajo odpraviti nekatera ozka grla v proizvodnji in z nekaterimi inovacijami doseči morda tudi za do 40 % povečanje zmogljivosti, pri čemer bi lahko s svojimi izdelki v celoti pokrili vse domače potrebe po elektrolitskih kondenzatorjih, približno 40 % svoje proizvodnje pa bodo lahko usmerili na

proizvodnja tekla povsem normalno in celo je bilo za potrebe jugoslovanskega trga še več naročil, kot je bilo pričakovati, ker so kupci glede na nov način plačevanja želeli imeti določene „varnostne“ zaloge elektrolitskih kondenzatorjev.

Po prvem aprilu se je prodaja na domačem trgu močno ustavila. Elektrolitski kondenzatorji gredo predvsem za proizvodnjo radijskih in tele

Olga Bonča in Olga Šivavec navijata večpolne kondenzatorje.

inozemski tržišča, kjer pa obstajajo še velike prodajne možnosti, ki bi jih veljalo čimbolje izrabiti.

Zlasti v zadnjem obdobju, ko vse bolj uspešno posegajo tudi na tuja tržišča, so morali, razumljivo, glede na zahtevnejše kupce, večjo skrb posvetiti tudi kakovosti svojih izdelkov.

Spričo tega, da od leta 1970 niso imeli lastnega razvoja, je bil boj za boljšo kakovost dokaj trd in naporen, vse upanje pa polagajo v končno le pridobljeno skupino strokovnjakov — razvojnikov, ki delajo v Ljubljani, v Gubčevi ulici.

V prvem letošnjem trimesečju je

vižijskih sprejemnikov in proizvajalci le-teh so imeli zadostne zaloge, zdaj pa je močno zaostala tudi njihova proizvodnja, kar se je nujno odrazilo na domači prodaji elektrolitskih kondenzatorjev, ki je padla za 50 % in se najbrž ne bo popravila vse tja do septembra.

Proizvodnja je v aprilu, prav tako pa tudi v maju tekla normalno, pri čemer se ustvarjajo zaloge gotovih izdelkov, ki jih bodo uporabili za pokritje izvoznih naročil. Tudi glede dotoka uvoznega materiala je stanje enako lanskemu le da je v tem obdobju nekoliko težje s plačili. Uspešno pa so uredili zaloge na razredu 3 in jih prilagodili ustreznemu okviru.

Proizvodnja elektrolitskih kondenzatorjev teče v Mokronogu že osemnajsto leto, vendar pa vse od njenega začetka, posebno pa še v zadnjem obdobju primanjkuje strokovnega kadra. Na tem področju namreč ni industrijske tradicije, saj je TOZD Elektroliti v Mokronogu praktično edina industrijska delovna organizacija.

Naravna posledica tega je bila ta, da vsa leta doslej ni bilo neke kadrovske politike, ki bi zagotovila dovolj strokovnega kadra za čas, ko bi se ta industrija začela po vseh težavah in ovirah preteklih let slednjič le živahneje razvijati in napredovati. Da pa ni bilo ustrezne kadrovske politike je

(Nadaljevanje na 5. strani)

Iskra v Veliki Britaniji

Nedavna razstava izdelkov elektro in elektronske industrije ter instrumentov v Birminghamu — o njej smo pisali v zadnji številki našega tednika — ter raziskave, ki so jih opravili ekonomisti Iskrine prodajne firme Guest International Limited, so pokazali, da imamo kljub izredni moči britanske elektro in elektronske industrije velike možnosti za nadaljnji prodor na to tržišče.

Med zahodno-evropskimi državami je svetovna gospodarska kriza zelo prizadela tudi Veliko Britanijo. Še zdaj, ko se je položaj že precej umiril, je na tržišču te otoške države opaziti dokajšnjo negotovost. Ob tem se je treba zavedati, da je Velika Britanija z Londonom eden glavnih oblikovalcev svetovne ekonomike in tržišča. Na Otoku so prepričani, da bodo kmalu prebrodili sedanjo krizo, „na ta trenutek pa se moramo skrbno pripraviti tudi mi v Iskri“, poudarja direktor Guesta Ivo Banič.

V nekaj zadnjih letih se je vrednost Iskrine trgovinske menjave z Veliko Britanijo gibala v višini od dva do tri milijone funtov sterlingov. Izvažali smo skoraj izključno le elektronske komponente in izredno malo končnih izdelkov. Po mnenju Iskrinih poznavalcev obstajajo vse možnosti, da se vrednost trgovinskega poslovanja v prihodnjih nekaj letih, najpozneje pa v petih letih, povzpne na deset milijonov funtov. Predpogoj za to povečanje pa je vsekakor razširitev izvoznega asortimana, zlasti s prehodom na večji izvoz končnih izdelkov. Seveda bo v prihodnje potrebno razširiti tudi klientsko za prodajo elektronskih komponent, ob hkratnem raziskovanju tržišča za končne izdelke. Po mnenju direktorja Guesta Iva Baniča imajo vse naše delovne organizacije lepe možnosti za izvoz v Veliko Britanijo, poudarja pa, da bi se morale bolj usmeriti tudi na uvoz iz te države. Kakovost britanskih izdelkov v ničemer ne zaostaja za, na primer za, naša, vsekakor pa bi se uvoz z Otoka bolj splašal zaradi relativno nižjih cen in pa zaradi nekoliko podrejenega položaja funta sterlinga do marke oz. dolarja.

Poslovne raziskave firme Guest ter prvi rezultati sejma v Birminghamu

kažejo, da bo Iskra tudi v prihodnje ostala predvsem izvoznik elektronskih komponent. To nikakor ni čudno, saj je na primer Iskrin upor v Veliki Britaniji postal že pojem kakovosti. Za druge elemente tega ne bi mogli trditi v tolikšni meri, in to iz preprostega razloga, ker smo jih pač premalo izvozili.

Pri samih pasivnih elementih v ničemer ne zaostajamo za drugimi sorodnimi proizvajalci in imamo velike možnosti za nadaljnje povečanje prodaje. Žal pa je pri aktivnih elementih položaj precej drugačen: poleg tega, da razvojno precej zaostajamo za drugimi, je tudi naš asortiman izredno skromen. Vsekakor bi morali čimprej začeti proizvajati integrirana vezja v CMOS tehniki in razviti naslednjo generacijo mikroprocesorjev, ki bodo gotovo v najbližji prihodnosti izpodrinili sedanja vezja. Računajo, da je britanski trg integriranih vezij in mikroprocesorjev „vreden“ več sto milijonov funtov. Ta številka bo še parkrat višja, ko bodo mikroprocesorje začeli še v večjih količinah vgrajevati v izdelke široke potrošnje.

Britansko tržišče je za Iskro zanimivo tudi zaradi izvoza relejev in stikal ter števcov. V samem srednjem delu Velike Britanije, to je na Midlandu, bodo na primer v prihodnjih petih letih zamenjali okoli 2 milijona števcov. Iskra ima vsekakor velike možnosti, da dobi del tega posla, veliko pa je zdaj odvisno od nas samih. Prav pri števcih smo v Veliki Britaniji naredili že nekaj napak, in sicer na račun ažurnosti. To se nam v prihodnje ne bi smelo več dogajati, če seveda želimo, da bi morda tudi števec postal podobno kot upor, pojem kakovosti in pojem Iskre v Veliki Britaniji.

Velika Britanija na področju telefonije precej zaostaja za drugimi za-

hodnimi državami, zlasti pa za Švedsko, Zvezno republiko Nemčijo in ZDA. Na tisoč prebivalcev odpade v Veliki Britaniji enajst telefonov, medtem ko je ta številka v razvitem svetu poprečno precej višja. Računajo, da se bo položaj v Veliki Britaniji v doglednem času izboljšal in da se bo nekako čez deset let to število povečalo za približno 6-krat. Morda nekaj matematike: na Otoku živi šestinpetdeset milijonov prebivalcev, 6-kratno povečanje števila telefonskih naročnikov pa nam da precej lepo število novih telefonov in seveda telefonskih central.

Možnosti za povečanje izvoza Iskrine telefonije v Veliko Britanijo naj bi po mnenju direktorja Guesta Iva Baniča potekale v treh obdobjih: v prvi fazi bi izvažali izključno le telefonske centrale vrste PAX, ker namreč zanje ne potrebujemo atestov centralne britanske pošte (General Post Office). Le-ta želi s temi uvoznimi omejitvami zaščititi britanske proizvajalce. Nekako v dveh letih bomo skušali dobiti atest GPO za centrale PABX ter jih začeli v okviru drugega kroga izvažati. Če nam bo to uspelo, bomo vsekakor dosegli lep izvozni uspeh, predpogoj za to pa bi morala biti tudi navezava tesnih stikov med Iskrinimi razvojnimi oddelki in britansko pošto. Morebitni prodor s centralami PBX na britanskem tržišču nam bi omogočil, da bi prodali predvidoma okoli petdeset tisoč telefonskih priključkov — vse od central do telefonskih aparatov.

V tretji fazi, ki je vsekakor povezana z uspešnostjo izvoza central PABX, bi skušali priti na britansko tržišče s celotnimi javnimi telefonskimi sistemi. Ta faza še ni tako blizu in jo bomo morda dosegli v roku desetih let, poizkusiti pa je vsekakor treba.

Predvidoma bomo v Veliko Britanijo letos izvozili trideset do petdeset central PABX 30 in 60 C ter ustrezno število telefonov. Centrale PABX prodajamo na to tržišče zdaj pod imenom britanskih firm, ker zaradi omenjenih omejitev trenutno pod svojim imenom ne moremo trgovati, upravičeno pa lahko upamo, da bomo najpozneje v

Stabilizacija — kaj je to?

Na vseh ravneh, v vseh mogočih sredinah dan na dan govorimo, ko se nestabilizacijsko obnašamo, kako so neracionalni v porabi in pri tem gremo včasih celo tako daleč, da sami sebe takoj obsodimo na takojmenovano zategovanje pasov, ne da bi se pred tem vprašali, kaj stabilizacija v bistvu je.

V najširšem smislu je stabilizacija družbena akcija, v kateri morajo biti postavljeni smiselni cilji, ki smo jih združene doslej imenovali „akcijski programi“, ki pa večini niso bili dovolj jasni, ali z drugo besedo, niso bili napisani v povsem razumljivem jeziku. Stabilizacija pomeni namreč racional-

lizacijo družbenih ekonomskih odnosov na vseh področjih družbenega življenja in dela. Pristopi k tej problematiki so seveda v gospodarstvu praviloma drugačni od tistih v negospodarstvu, vendar tako eni kot drugi vodijo k zniževanju stroškov in izboljšanju gospodarjenja.

Pa pogledimo v čem je bistvo stabilizacije gospodarstva. V osnovi je poslovni uspeh OZD odvisen od vloženega dela in sredstev, oz. stroškov poslovanja na eni ter od tržnega rezultata na drugi strani. Znano je, da je poslovni uspeh mnogo lažje izboljšati z dvigom cen in nasprotno je to zelo težko doseči z zniževanjem poslovnih stroškov. Bistvo stabilizacije je seveda v zniževanju poslovnih stroškov, vendar je pri tem potrebno vedeti na kakšen način lahko sleherni delavec — samoupravljevalec pripomore k stabilizaciji in s tem posredno k izboljšanju družbenega ter osebnega standarda.

Odgovor je sila preprost in našli ga bomo v racionalizaciji proizvodnega dela, delovnih sredstev in pogojev dela, to je v povečanju produktivnosti, kakovosti proizvodov, v prihranku materiala in energije, ob boljšem izkoriščanju zmogljivosti, v izboljšanju kontrole in v večji varnosti dela ter okolja.

Uspešno izvajanje stabilizacije oziroma stabilizacijskih programov je torej pogojeno z vključevanjem velikega števila delavcev v združenem delu v ta proces, kar bo mogoče tem bolje uresničevati, kolikor doslednejši bomo v politiki pospeševanja in nagrajevanja predlagateljev ter realizatorjev racionalizacij. Množično inventivno delo mora pridobiti resnično množični značaj, zato je potrebna najširša družbena akcija, angažiranje družbenopolitičnih organizacij in zlasti sindikata, ki bo moral prevzeti nase težišče vseh prizadevanj, skratka koordinacijsko vlogo. Razvoj množične inventivne dejavnosti je predvsem v prvi fazi odvisen od rezultatov osrednje politične akcije, ki bo nujno morala prerasti svoje okvire ter vtisniti svoj pečat povsod tam, kjer doslej še ni bilo dovolj, ali celo ničesar storjenega, da bi se bila ustvarjalnost delovnega človeka spodbudila in dosežki te dejavnosti ustrezno nagrajili.

Organiziranost vseh dejavnikov, ki so, ali pa še bodo, pri tem pristni, je potrebno dvigniti na mnogo višjo raven, saj nam bodo le najoptimalnejše organizacijske rešitve nudile dovolj resne možnosti, na osnovi katerih bo mogoče pričakovati večje pozitivne spremembe v tej pomembni družbeni dejavnosti. Pravkar citirana zahteva ni majhna, saj je pogojena z vrsto spremljajočih in še neresenih vprašanj, ki so objektivno vzeto celo edinstvena tako, kakor je v tem zgodovinskem trenutku edinstvena samoupravna usmeritev našega družbenopolitičnega sistema.

Dobra organizacija ne sme biti nikdar sama sebi namen, temveč mora služiti predvsem kot instrument za doseganje dobrih poslovnih rezultatov.

Postavitev in vzdrževanje optimalne organizacije obravnavanega sistema pa ni stvar družbenopolitičnih činiteljev, kajti ta naloga mora biti strokovno opravljena, zato je že iz zahteve razvidno, da za to delo potrebujemo strokovno usposobljen kader — organizatorje in nosilce množične inventivne dejavnosti v pravem pomenu besede.

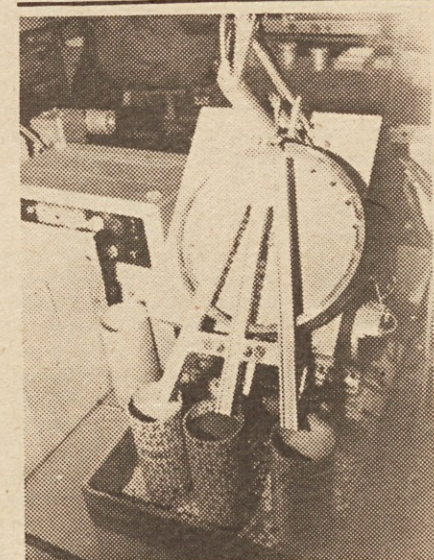
Vloga sindikata je iz dosedaj akceptiranih misli že jasna in bo tako v prvi fazi potrebno vzbuditi predvsem vodilne strukture v združenem delu, da se kadrovske politiki na tem sicer ozkem strokovnem področju posveti večja skrb. Prav tako mora sindikat bolj kot doslej prevzeti kontrolo nad procesom uvajanja tehničnih inovacij v prakso in pri tem zabeležiti vse odlike, ki bi iz kakršnihkoli razlogov okrnili dohodek delavcev v združenem delu.

Sindikat mora končno postati tudi prvi pravobranilec izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav ter njihovih interesov, ki so nedvomno skladni z interesi družbe.

VOJKO SLOKAR

roku dveh let dobili uporabno dovoljenje britanske pošte za centrale PABX.

(nadaljevanje prihodnjič)
Lado Drobež

Iz IEZE — TOZD Keramični kondenzatorji v Žužemberku: še en dokaz kaj lahko naredijo iznajdljive in marljive roke — sortirni stroj, s katerim so uspešno avtomatizirali sicer zamudno prebiranje.

bilo mogoče smotneje razporediti celotni proizvodni proces in s tem ustvariti možnosti za nadaljnjo rast proizvodnje.

Seveda bo pri izpeljavi tega načrta dovolj težav, saj si tolikšnih vlaganj sami ne bodo mogli privoščiti. V industriji elementov za elektroniko pa trenutne razmere ne obetajo kdo ve kakšnih možnosti za uresničitev takšnega investicijskega načrta, tudi če bi bil še bolj nujno potreben. Kot kaže bo z gradnjo nove proizvodne hale v Mokronogu treba še malo počakati, do tačas pa izkoriščati obstoječe proizvodne zmogljivosti in storiti vse, da bi z dobrim gospodarjenjem ustvarili kar največ lastnih sredstev, potrebnih za sodelatstvo pri načrtovani izgradnji novih proizvodnih prostorov.

Za pomanjkanjem strokovnega kadra in ustrežnejših delovnih prostorov pa je tudi oprema pereč problem, s katerim se otepajo v Mokronogu. V svetu je namreč le sorazmerno malo proizvajalcev: elektrolitskih kondenzatorjev, zara i tega pa tudi skoraj ni industrije, ki bi izdelovala za tovrstno proizvodnjo nujno in sodobno opremo. Kolikor bi bilo mogoče dobiti pa bi prav zavoljo tega bila izredno draga in težko dostopna, kar je posledica njene specifičnosti.

Razumljivo pa v tej naši temeljni organizaciji združenega dela tudi na tem področju niso zadovoljni z obstoječimi razmerami, pač pa velike napore in prizadevanja, zlasti še v zadnjem obdobju, vlagajo v to, da bi si sami modernizirali potrebno proizvodno opremo.

Ta prizadevanja ob nekaterih pomembnih inovacijskih rešitvah rojevajo zaželeno sadove in ob sodelovanju s strokovnjaki v strokovnih službah Industrije elementov za elektroniko jim bo uspelo marsikaj potrebnega izdelati doma, z lastnimi silami in dosežki tudi v pogledu potrebne opreme doseči izboljšanje, ki bo zagotavljalo večjo in boljšo proizvodnjo, s tem pa uspešnejšo, predvsem pa manj trnovo pot v prihodnost od tiste, po kateri je delovni kolektiv mokronoške Iskre hodil še do nedavnega.

—J. C.—

Obiskali smo Iskro — IEZE, TOZD Elektroliti

(Nadaljevanje s 4. strani)

krivo tudi to, da vse do leta 1974 ni bilo praktično nobenega razvoja na področju elektrolitskih kondenzatorjev.

Ob boljših perspektivah, ki se odpirajo TOZD Elektroliti v Mokro-

nogu, so razumljivo v zadnjem času vso skrb začeli posvečati strokovnemu kadru. V ta namen štipendirajo lepo število bodočih strokovnjakov, ki bodo po končanem študiju lahko okrepili delo v samem razvojnem oddelku pa tudi v proizvodnji, saj je

povsem jasno, da je nujno treba posodabljati tudi tovrstne izdelke, ob tako hitrem napredku in številnih novostih na področju ostalih elementov za elektroniko, v družini katerih elektrolitski kondenzatorji odigravajo svoj del vloge.

Pravzaprav nič manjši od problemov strokovnega kadra niso problemi delovnih prostorov. Stavba — stara je nad sto let — ni bila zgrajena za namene, katerim služi po nastanku proizvodnje elektrolitskih kondenzatorjev. Čeprav se je le-ta dejansko razvijala dokaj počasi, brez hitrejšega zagona pa so v preteklosti le bile potrebne že številne, večje in manjše adaptacije, a kljub temu še vedno,

Jožica Čož navija miniaturne kondenzatorje.

Zdenka Dragan in Ema Kastelic pri ultrazvočnem varjenju katodnih odcipov na ohišje.

Drugo Miklič koviči anodne in katodne folije.

delovni prostori niso takšni, kakršni bi povsem ustrezali tehnologiji tovrstne proizvodnje.

Prav zato v TOZD Elektroliti v Mokronogu tudi v tem pogledu ne mirujejo in nameravajo z novimi vlaganji učinkoviteje rešiti tudi pereče vprašanje svojih delovnih prostorov. Načrtujejo, da bi do leta 1978 poleg obstoječega objekta, zgradili novo proizvodno halo s površino okrog 2.000 kvadratnih metrov, v kateri bi

Nismo vprašali pisca E. E. če lahko uporabljamo naslov njegovega prispevka v glasilu ISKRA št. 16, vendar smo prepričani glede na njegovo in naše vsebino, ki zasledujeta iste cilje, da nam tega ne bo zameril

Večini naših bralcev je poznano, da ima ISKRA COMMERCE svojo obratno ambulanto, katere področje je predvsem medicina dela, vodi pa jo dr. Zupančič. Ker velika večina delavcev, zaposlenih v ISKRINI poslovni hiši na Trgu revolucije in tudi drugih lokacijah v Ljubljani išče zdravniško pomoč v tej ambulanti, nas dr. Zupančič večkrat obišče, predvsem takrat, ko ugotovi kakršnokoli obolenje, ki je lahko vzrok pogojev na delovnem mestu. Tako smo z njegovim sodelovanjem dali analizirati več faktorjev, ki vplivajo na pogoje dela predvsem v PPC.

Imamo redno analizo pitne vode, dvakrat je bila izmerjena mikroklima v letnem in zimskem režimu. celotno temperaturno polje na delovnih mestih 10 in 120 cm od tal. Onesnaženje zraka s primerjavo zunaj (Prešernova cesta) in poslovnih prostorih v PPC v XII. etazi, in sicer SO₂ in NO₂ ki sta znatno nižja od omenjenega standardnega merilnega mesta.

Ker dr. Zupančič predvideva, da obolenja izvirajo zaradi prevelikih doz nikotina, ki ga zavzamejo naši delavci — kadilci direktno z inhalacijo in njihovi sosedje z vdihavanjem zraka, ki vsebuje gotovo količino nikotina, smo se dogovorili z Zavodom za ekologijo in toksikologijo, da izvršijo meritve tudi tega onesnaževalca našega ozračja. Te meritve imajo dvojni pomen in sicer ugotoviti, ali naša klima s šestkratno menjavo zraka na uro očisti prisotnostni nikotin v zadostni meri in primerjava za klasične delovne prostore, ki imajo prezračevanje urejeno z odpiranjem oken.

Končno pa bo dala meritev paletu napotil zdravniku in orijentacijo za tiste paciente iz PPC, ki bi svojo bolezen in nerazpoloženje želeli naprtiti klima napravam.

Koliko je kajenje škodljivo za kadilce in neposredno okolico pa v nadaljevanju utemeljuje dr. Zupančič s strokovnimi ugotovitvami:

O ŠKODLJIVIH VPLIVIH KAJENJA

Nekaj zgodovinskih podatkov

Menijo, da sega zgodovina tabaka in kajenja v Ameriki v predkolumbijske čase, ko je Indijanec vrgel na ogenj veje in suho listje iz katerega se je izvil „omamljiv vonj“.

Ker so pozneje Indijanci menili, da vonj te tleče rastline deluje pomirjačo, so tobak uporabljali kot dopolnilo pri sklepanju miru znano „pipo miru“.

V Evropo je prišel tobak kot redka okrasna in „zdravilna“ rastlina l. 1519 preko Portugalske. Ko pa se po l. 1560 pričel širiti povsod so mu pripisovali celo čudežno moč. Tedaj so tobak imenovali „sveta rastlina“, vendar ga je že Luis XIII. prepovedal.

Cigareta vsebuje po nekaterih avtorjih celo 1000 škodljivih snovi, od katerih je 5 direktno rakotvornih, 30 strupenih (23 jih lahko povzroči smrt).

Poglejmo samo nekatere: nikotin, ogljikov monoksid, ogljikov dioksid, katrane, niklov tetrakarbonil /Ni(CO)₄/.

Nikotin: je strašen živčni strup. Kaplja (50 mg) je smrtna doza za nekadilca (za kadilca le nekoliko višja).

Cigareta je 1–3 mg nikotina.

Znaki zastrupljanja z nikotinom: slabost, vrtoglavica, glavobol, povečano izločanje sline, bruhanje, motnje vida, omedlevice, drhtenje rok, hladen znoj, bolečine v trebuhu, driske, kolaps. Pri velikih dozah nezavest s pojavom krčev, a v zelo težkih slučajih paraliza srca in dihanja.

Ogljikov monoksid: znaki zastrupljanja: huda mišična slabost pri ohranjeni zavesti in bruhanje, vrtoglavice, glavobol razbijanje srca, bolečine v trebuhu, zvonjenje v ušesih, razdražljivost. Pri višjih koncentracijah nagla nezavest in smrt zaradi paralize centra za dihanje. Je krvni strup in se 300 x močnejše veže na hemoglobin kot kisik. 20 cigaret dnevno = 5 % znižanje hemoglobina ali delo na višini 2300 m.

Ogljikov dioksid: je produkt izgoravanja v organizmu in deluje kot inertni dušiljivec. Katrani z benzopireni so rakotvorni, torej povzročajo raka.

Niklov tetrakarbonil /Ni(CO)₄/ ima tri vrste delovanja:

1. direktno zastrupilno na organizem
2. deluje alergično in povzroči alergično vnetje oči, nosu, obnosnih votlin, glasilk, spastični bronhitis, bronhijalno astmo
3. povzroča raka na dihalih

Štiri cigarete kozarček žganja!

Pravijo, da kajenje pomirja s tem, ko kadilec odpira škatljico, rahlija cigareto, prižiga vžigalico, polni pipo. Toda to prednost kadilec plača že po nekaj minutah kajenja. Po tobaku se zožijo žile, zmanjša se preskrba organizma s kisikom. Posledica so bolečine v srcu, rokah nogah, glavoboli in druge, že omenjene motnje. Mnogi avtorji menijo, da je tobak — če upoštevamo njegovo množično porabo — celo škodljivejši od alkohola in čeprav ljudje verjamejo zdravniškim opozorilom, kadijo dalje in menijo, da pač „ne bo zadelo prav mene tisto najhujše, predvsem rak“, da o vnetjih dihal, srčnem infarktu, rani na dvanajsterniku, niti ne govorimo.

Nekadilci se ne morejo načuditi kadilem, kako lahko spuste v zrak prek 620

milijard letno, da bi dosegli, da so njihova pljuča podobna pepelnikom, da resnejših obolenj ne navajamo!

Tobačna industrija pa nadaljuje svoj boj za potrošnika, ampak z bolj prefinjenimi metodami. Izumili so higijenske cigarete s filtrom, v promet so dali celo cigarete z izvlečki zdravilnih rastlin. L. 1972 je bil le sprejet zakon o prepovedi reklame za cigarete v Jugoslaviji. Naša tobačna industrija je tedaj rekla, da ji je prepoved dobrodošla, saj bo tako lahko prihranila precejšnja sredstva, prej namenjena za propagando, toda izkušnje iz tujine kažejo drugače. V ZDA so prepovedali reklamo za cigarete že l. 1970. Ameriška tobačna industrija je tedaj vložila 200 milijonov dolarjev in uporabila vsa pravna sredstva, da bi preprečila prepoved. Da se je industrija upravičeno bala, je bilo jasno že naslednje leto, ko je proizvodnja cigaret padla.

Teror nad nekadilci!

Nekadilce kadilci s svojim kajenjem na javnih mestih terorizirajo in jih neprosto- voljno zastrupljajo. Za primer samo rezultat raziskav v neki londonski bolnišnici. Po 70 minutah bivanja v sobi, kjer jih je precej kadilo, se je tudi pri nekadilcih zvišala količina ogljikovega monoksida, kot da bi tudi oni pokadili 1 cigareto. Tako postanejo tudi nekadilci neprosto- voljni kadilci.

Angleži so med umrlimi za rakom na pljučih ugotovili, da je bil samo 1 % nekadilcev, medtem ko so v zavodu za zdravstveno varstvo Srbije med 1000 umrlimi za rakom na pljučih našli le 13 nekadilcev.

ODLOČUJOČI ŽVEČILNI GUMIJI

Zakaj sploh ljudje kadijo? V otroških letih skušajo posnemati odrasle („vzor imajo v kadilskih starših“), prižigajo cigareto iz radovednosti. V puberteti se žele s cigareto uveljavljati, hkrati pa ima cigareta za mladino vabljivost „prepovedanega sadu“. Ženske marsikdaj kade samo zato, da bi tudi na zunaj pokazale svojo enakopravnost z moškimi.

Kljub očitnemu zastrupljanju s cigaretami pa propaganda ne počiva. Tipičen primer so žvečilni gumiji v obliki cigaret, pakirani v zavoječkih z originalnimi etiketami raznih vrst cigaret. Res bi si bilo težko zamisliti bolj spretno psihološko pripravo otroka za kasnejšega kadilca.

Vendar v ZDA ni uspelo, da bi prepovedali hkrati s reklamo za cigarete tudi proizvodnjo takšnih žvečilnih gumijev (ki jih pridno izdelujejo tudi pri nas).

Kljub podražitvam raste poraba najdražjih cigaret (prvega in ekstra razreda) kajti mnogi kadilci mislijo, da so dražje cigarete tudi bolj „zdrave“.

OD PREDVOJNIH 13 NA PREK 230 VRST

Jasno je, da kadilci prinesejo lepe denarje v obliki davkov letno, zato ni pričakovati ustavitve proizvodnje, osveščenost ljudi o škodljivosti pa zelo majhna.

Tobačna industrija je našla še eno sredstvo v borbi za potrošnika: vedno nove in nove vrste cigaret „za vsak okus“.

Starejši kadilci se bodo spomnili imen Kosovo, Karadjordje, Strumica, Šumadija Minjon cigaret do še bolj udomačenih Vardar, Drina, Neretva, Morava, Zeta, Ibar, Drava, Jadran, ki lepo po tradiciji še zdaj „krasijo“ naše kioske! Danes proizvajano preko 230 vrst. Razdeljene so v 4 skupine odvisno od tipa tobaka, ki je osnova določene cigarete. Imamo ameriške ali blend cigarete, angleške ali virginijske, črne ali francoske, ter orientalske cigarete. Pri nas uspevajo vse vrste tobaka, vendar gojimo največ orientalskega na katerega blagi okus so Jugoslovani navajeni. Za izboljšanje okusa dodajajo parfume, celo dodatke zdravilnih zelišč.

Vendar ne more zakriti noben parfum nevarnosti tobaka, ki so po zaslugi medicinskih znanosti povzročile, da je nekoč tako opevana „zdravilna zel“ postala živo nasprotje — strup, ki ogroža milijone ljudi.

Ob raku, infarktu, bronhitisu, rani na dvanajstniku je še vrsta obolenj in motenj. Poglejmo samo nekatere:

- med bolniki z rakom na ustnici je 72 % kadilcev (Rotto, Buenos Aires)
- kajenje zmanjšuje ostrino vida. To je še posebej nevarno pri pilotih pri nočnih poletih in nočnih vožnjah soferjev
- kajenje zavira seksualni nagon in vodi k impotenci. (Med. enc.) 45 % hudih kadilcev nima otrok (Bernhard)
- Tobak negativno deluje na črevesje. V začetku deluje odvajalno pozneje vodi v zaprtje (obstipacijo)
- rana na dvanajsterniku je pri kadilcih neozdravljiva
- samo 1 od 200 bolnikov z rakom v žrelu je nekadilec
- kajenje pospešuje sladkorno bolezen in zvišuje krvni pritisk
- kadilci s kroničnim vnetjem žrela oble-

gajo ambulantne s svojimi težavami. kateri zdravilo je le eno: odreči se cigareti kadilci se težje prilagajajo zimi in se pogosteje prehlajajo, ker nikotin krči krvne žile

koža kadilca je pri 40 letih podobna nekadilčevi pri 50 do 60 letih starosti kadilčevi možgani so manj vredni, ker nikotin okvarja ganglijske celice in zmanjšuje prehranjenost (strastni kadilci so običajno slabši študenti!)

— otroci kadilk nosečnic se rojevajo za 300 g lažji v povprečju

— bolniki kadilcev so bolezn civilizacije

— nikotin je sličen narkotiku

— kajenje ni izraz svobode, ampak teror nad nekadilci.

„Pravi“ kadilec, da bi zadovoljil svoji strasti (manj!) je pogosto neuvideven, brezobziren. Dela nasilje nad nekadilci in jih prisili, da dihajo isti zrak z njim. Ne ozira se na pravila obnašanja, pač pa jim on diktira. Če se mu zahoče kaditi kadi, naj bo to okolici prav ali ne. Je tipičen egoist. Nosečnica kadi, čeprav v kakšen rizik to predstavlja za še ne rojenega otroka. Kadilec pravi, da je kajenje njegova zasebna reč in vprašanje osebne svobode. V bistvu pa on ni svoj gospodar, njegovo voljo je zlomila strast (manja) podobno kot alkoholi, tabletomana, morfinista. Laže, ker je skrb za lastno zdravje družbena obveznost vsakega člana skupnosti. V Ameriki z zakonom obvezno piše na ovitku cigarete opozorilo: „Vi kadite na lastno odgovornost“. Pri nas to ni na lastno odgovornost, ampak na račun nekadilcev.

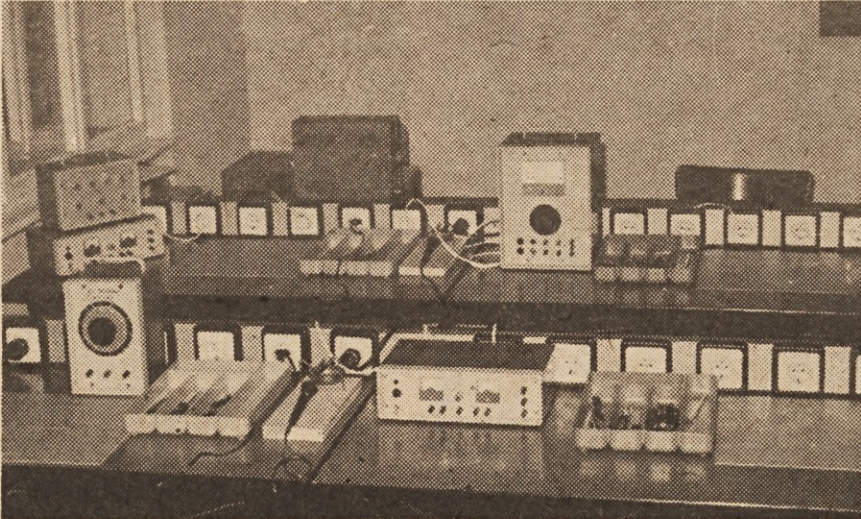
Dr. Zupančič

Eno izmed individualnih delovnih mest v laboratoriju.

Mednarodna priznanja, za vsa od 1947 dalje, niti ni prostora.

Del laboratorija, v katerem je 20 opremljenih delovnih mest.

Kratkovalovna radijska postaja, znak Iskrinega radiokluba, potuje po vseh kontinentih.

Načrti in problemi radiokluba Iskra

Radioklub Iskra je ena izmed najstarejših organizacij Ljudske tehnike v kranjski občini. Klub je bil ustanovljen leta 1947. Pokroviteljstvo je prevzela kranjska Iskra. Že tedaj so pričeli z načrtno tehnično vzgojo mladih ljudi in hkrati tudi radiotelegrafistov. Mladi radioamaterji so prva leta po ustanovitvi kluba izdelovali tudi razne izdelke, ki jih ni bilo na trgu: zvočnike, transformatorje ipd. Od leta 1947 pa do danes je iz Iskrinega radiokluba prišlo veliko strokovnjakov. Ti so sedaj večinoma zaposleni v razvojnih oddelkih, merilnicah in drugod.

V kranjski občini dela v družbenih organizacijah in društvih preko 5000 mladih (po oceni OK ZSMS). Prejšnja leta je bila stiska s prostori tako velika, da so morale organizacije v okviru Občinske zveze za tehnično kulturo celo odklanjati mlade zaradi omenjenih možnosti za delo.

Iskrin radioklub v preteklosti ni imel ustreznih prostorov, kar je močno oviralo njegovo sicer zelo uspešno delovanje. Kljub neustreznim prostoro-

rom in pomanjkljivi tehnični opremljenosti so kranjski radioamaterji vedno dosegali vidne uspehe, na tekmovanjih doma in v tujini.

Lani se je položaj nekaterih specializiranih organizacij, ki združujejo mladino, delno rešil s pridobitvijo prostorov stare posebne osnovne šole. V prenovljenih prostorih so pričeli delovati: klub študentov, Zveza tabornikov, Mladinski servis, Občinska zveza za tehnično kulturo in Radioklub Iskra. Radioklub se je doslej že večkrat preselil. Zato so radioamaterji zelo zadovoljni, da so le dobili prostore, ki jim ustrezajo. Novih prostorov seveda ne bi dobili brez posredovanja Občinske konference ZSMS Kranj in OZTK. Klub združuje 130 članov. Od teh je 75 % dijakov in študentov, ostali člani pa so večinoma zaposleni v TOZD ZP Iskra.

IZOBRAŽEVANJE

Ena od oblik izobraževanja je prav gotovo vzgoja mladih radiotelegrafistov. S tečaji za radiotelegrafske operatorje usposablja mlade za komuniciranje z radijskimi postajami v skladu z zakonom o zvezah in radijskem prometu v SFRJ in pravili Zveze radioamaterjev Jugoslavije. Vsako leto dobimo do 15 novih operatorjev, kar je tudi velik doprinos h konceptu SLO. Radioamaterjev primanjkuje. Kranjski so navajeni delati tudi v težavnih pogojih. V prihodnje naj bi sodelovali tudi na raznih pohodih, se vključevali v partizanske enote in teritorialne obrambe.

Za mlade člane so zelo zanimivi in koristni seminarji iz osnov elektrotehnike, elektronike in radiotehnike. V novem laboratoriju imajo 20 delovnih mest. S tem je mladim končno omogočeno tudi praktično delo. Na teh tečajih poleg teoretičnih predavanj preverjajo svoje znanje z meritvami in gradnjo osnovnih elektronskih sklopov, ki jih proizvaja Zveza radioamaterjev Slovenije v obliki sestavljanke, oz. nanizank (KITI).

Zaradi velikega zanimanja namerava klub letos prvič organizirati periodična predavanja za člane in nečlane s področja elektrotehnike in elektronike.

Zanimanje za radiotehniko se pri mladini kaže že v osnovni šoli. Da bi svojo dejavnost še bolj približal osnovnošolcem, namerava radioklub že letos pripraviti poseben seminar za predavatelje tehniške vzgoje na osnovnih šolah občine Kranj.

V letošnjem letu so že organizirali dvomesečen seminar za vzdrževalce industrijske elektronike. Obiskovalo ga je 20 ljudi iz Iskre, Tekstilindusa, Planike, Donita, Colorja, Termike idr. Predavanjem so takoj sledile praktične vaje. Vzdrževalci industrijske elektronike doslej niso imeli skoraj nobene možnosti dopolnilnega izobraževanja. Zanimanje za seminar je tako veliko, da ga bodo jeseni ponovili, nato pa bodo sledili nadaljevalni seminarji. Zelo hiter razvoj sodobne elektronike terja svoje, zato so podobni seminarji v veliko pomoč vzdrževalcem v organizacijah združenega dela.

KONSTRUKTORSKO DELO

V starih prostorih niso imeli prostora za laboratorij, kjer bi lahko uspešno delali. Zdaj ima radioklub opremljen laboratorij za elektrotehnične meritve z 20 delovnimi mesti, kompletnim orodjem in instrumentarijem. Le-ta je bil v glavnem sestavljen v klubu.

Načrtno uvajanje mladih v konstruktorsko delo je zelo pomembno. V veliko pomoč so sestavljanke osnovnih elektronskih sklopov. Mnoge naprave in instrumente za potrebe kluba lahko sestavijo sami kot n. pr. napajalnike, dekade in podobne instrumente, ki so nujno potrebni pri njihovem delu.

Za tiste, ki imajo doma svoje lastne radijske postaje, je zelo ugodna možnost izdelave razne elektronske opreme za radijske postaje, oddajniške manjših moči, tiskana vezja ipd., v novem laboratoriju.

DELO ODDAJNO-SPREJEMNE SEKCIJE

V klubskih prostorih imajo dve radijski postaji: eno kratkovalovno in eno za UKV tehniko. Sodelujejo na skoraj vseh domačih in mednarodnih tekmovanjih. Na področju UKV teh-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Na kratko o osnutku zakona o združenem delu

Dnevno slišimo govoriti o Zakonu o združenem delu in zato verjetno marsikoga zanima njegova vsebina, ki jo bomo poizkušali na kratko osvetliti.

Za zakon pravimo, da je „mala ustava“, ker razvija in razčlenjuje ustavna načela o združenem delu. Zakon je razdeljen na 17 poglavij in šteje 646 členov.

Osutek zakona določa:

- Temelj socialističnega samoupravnega združenega dela je oblast delavskega razreda, družbena lastnina, demokratično samoupravno odločanje in sodelovanje v družbenopolitičnem sistemu.
- Delitev dohodka Družbeno ekonomski odnosi se zagotavljajo s pridobivanjem in delitvijo družbenega proizvoda. Delavci pridobivajo dohodek s prodajo proizvodov in storitev (gospodarstvo) in s svobodo menjavo dela (družbene službe).
- Dohodek se deli na
 - čisti dohodek (to je dohodek, zmanjšan za materialne stroške in amortizacijo)
 - del dohodka, ki se uporabi za poslovanje in
 - del dohodka, ki se deli na:
 - osebne dohodke, ki se oblikujejo po rezultatih delavca,
 - skupno porabo (prehrana, počitniški domovi ipd.),
 - razširitev materialne osnove (povečanje sredstev in rezerve).

Delovna razmerja

- Pri medsebojnih razmerjih delavcev

je določeno, da se enakopravno sprejemajo delavci na delo (izpolnjena starost 15 let). Isto pravico imajo tudi invalidne osebe, če so usposobljene za delo. Vsa delovna mesta se morajo objaviti ali razpisati.

Vsi odnosi se urejajo s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev.

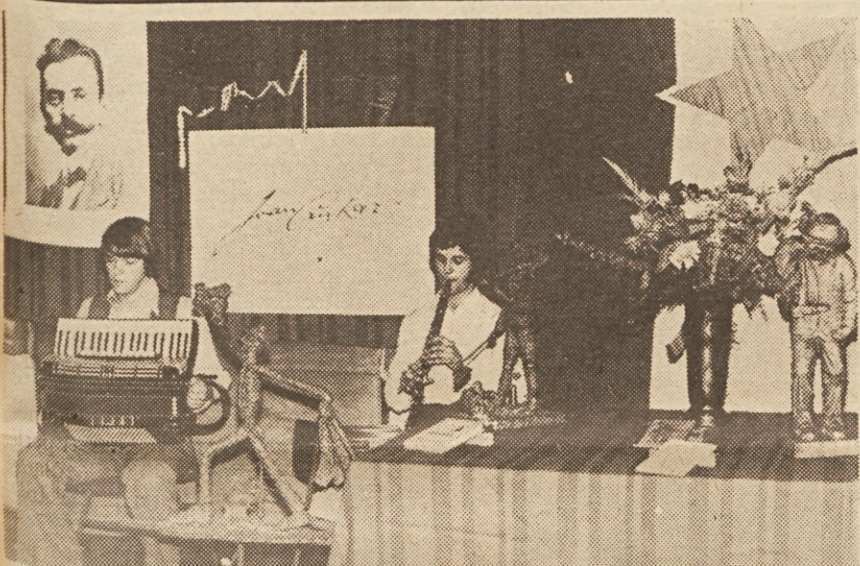
Delavec ima pravico, dolžnost in odgovornost, da dela vestno in marljivo.

Za kršitev delovnih obveznosti se lahko delavcu izreče: opomin, javni opomin, razporeditev na drugo delovno mesto, denarna kazen in prenehanje delovnega razmerja. V disciplinski komisiji sodelujejo tudi zunanji predstavniki.

Zakon zagotavlja varstvo pravic delavcev, delavec se lahko pritoži, pritožbeni rok znaša najmanj 8 dni.

Družbena sredstva

- Družbena sredstva so materialna osnova za ohranitev in razvoj socialistične družbe in jih zakon deli na: stvari (premičnine in nepremičnine), materialne pravice (patenti), denarna sredstva (denar, devize, vrednostni papirji).
- Na družbenih sredstvih ne more nihče pridobiti lastninske pravice. Delavci, ki upravljajo z družbenimi sredstvi, imajo na njih razpolagalno pravico. Upravljalci morajo sredstva stalno obnavljati, povečevati in izboljševati ter smotno uporabljati.

Ob razstavi so učenci pripravili tudi kulturni program.

Načrti in problemi radiokluba Iskra

(Nadaljevanje s 6. strani)

nike so taka tekmovanja večkrat letno. Zaradi specifičnosti razširjanja ultra-kratkih valov si navadno izberejo višje lokacije npr. Blegoš, Ratitovec ali celo Grintavec.

Sodelujejo pa tudi na tekmovanjih „Lov na lisico“, t.j. iskanje skritih oddajnikov s pomočjo specialnih sprejemnikov. Te akcije so posebnega pomena za SLO.

Po sporazumu, ki je bil sklenjen s sekretariatom za ljudsko obrambo in Zvezo radioamaterjev Jugoslavije, so vsi amaterji dolžni opraviti določeno število zvez letno. Za to dobijo določen denarni delež, ki izvira iz tega sporazuma. To je tudi eden od načinov za vzdrževanje stalne kondicije radiotelegrafistov.

...IN PROBLEMI?

Kot večina ostalih specializiranih mladinskih organizacij, ima tudi radioklub Iskra velike težave z denarjem. Samo nujni obratovalni stroški znašajo okoli 4 milijone S din. pri čemer velik delež odpade prav na nove prostore, za katere klub plačuje 170 starih tisočakov mesečno. V tej vsoti pa seveda niso upoštevani stroški, ki jih ima klub z izvedbo svojega programa.

In kje dobi radioklub sredstva? Z vsakoletno dotacijo Iskre Elektromehanike in manjšo dotacijo Občinske zveze za tehnično kulturo. Del sredstev dobijo od opravljenih zvez po sporazumu DSNO ZRJ in s pomočjo oddelka za ljudsko obrambo pri Skupščini občine Kranj.

Skoraj vse družbenopolitične organizacije v občini načelno podpirajo delo specializiranih mladinskih organizacij, vendar se pri financiranju le-teh njihova podpora tudi konča. Prvenstvo bi moral pokazati malo

več razumevanja pokrovitelj radiokluba t.j. kranjska Iskra, kajti v klubu se le vzgajajo mladi ljudje na področju elektrotehnike in elektronike (kot smo že omenili, tri četrtine članov sestavljajo dijaki in študentje). Slednji se bodo zaposlili v ZP Iskra.

Dejavnost radioamaterjev je res zelo specializirana. Poudariti je potrebno, da elementi, ki so uporabljivi za precizne naprave, kakor tudi vsa ostala oprema, zlasti merilna ni poceni.

Žal je problematika financiranja specializiranih organizacij v kranjski občini še vedno nezadovoljivo rešena. Organizacije, ki so združene na nivoju občine v Občinsko zvezo za tehnično kulturo, kljub večkratni pravočasni intervenciji še niso bile vnešene v statut občine Kranj. Prav gotovo je posnemanja vreden samoupravni sporazum, ki so ga podpisali v občinah Hrastnik in Domžale, s katerim je specializiranim organizacijam zagotovljeno redno in s tem tudi učinkovito financiranje.

Ugotavljamo, da je zanimanje za delo specializiranih mladinskih organizacij v manjših krajih, z manjšo industrijo veliko večje kot v večjih industrijskih centrih. Kranj je npr. središče gorenjske industrije, zato je ta resnica še bolj boleča.

Prihodnje leto bo radioklub Iskra praznoval 30-letnico svojega obstoja. Vsekakor upamo in pričakujemo, da se bodo do takrat tudi problemi s financiranjem premaknili na boljše. Klub namerava v ta namen organizirati uradno otvoritev svojih novih prostorov. Pripravili bodo tudi razstavo, ki bo prikazala področja delovanja radiokluba obenem pa tudi demonstracijo sistema delovanja in vzpostavljanja radijskih zvez.

Alojz Boc

Združevanje kmetov

Kmetje združujejo svoje delo, kmetijska zemljišča in druga sredstva med seboj in delavci, ki delajo v kmetijskih zadrugah.

Kmetje v kmetijski zadrugi so:

- zdrženi kmetje, ki združujejo delo in sredstva in imajo enake pravice kot delavci v KZ,
 - kmetje kooperanti, ki združujejo delo in sredstva začasno ali trajneje, brez skupnega rizika.
- V okviru kmetijske zadruge se lahko organizira več TOZD.

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA

Razstava Cankarjevih del

Umetnost je iskanje lepote, vsako srce jo išče drugje in drugače

Šolski center Iskra v Kranju je v sodelovanju učencev Tehniške srednje šole in Poklicne šole ter predavateljev obel sol pripravil razstavo v počastitev 100-letnice rojstva Ivana Cankarja. Pri organizaciji razstave so veliko pomagali Marija Vogrin iz Lesc, ki ima doma bogato zbirko originalnih Cankarjevih del, ter kiparja Jože Volarič in Janez Vovk.

Otvoritev razstave so popestrili učenci tehniške in poklicne šole s krajšim kulturnim programom in branjem pesmi Rada Pavčiča. Šolski center Iskra pripravlja proslavo v počastitev obletnice rojstva Ivana Cankarja v Prešernovem gledališču v Kranju. Nanjo bodo razen učencev povabili tudi vse predavatelje in starše. Ob tej priliki bodo izdali tudi dve številki šolskega glasila PLUS MINUS, ki bosta posvečeni Ivanu Cankarju in Dragotinu Ketteju.

Alojz Boc

Združevanje dela

- Delavci združujejo delo in organizirajo temeljne organizacije združenega dela,
- delovne organizacije,
- SOZD,
- skupnosti organizacij združenega dela (sk. OZD),
- poslovna skupnost
- samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje
- skupnost temeljnih oz. delovne organizacije
- združevanje v banke in zavarovalne skupnosti
- samoupravne interesne skupnosti za področje izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva ipd.
- skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje.

Uresničevanje samoupravljanja

Delavci upravljajo v TOZD z odločanjem na zborih, z referendumom in osebnim izjavljanjem, volitvami, odločanjem po delegatih in delegacijah.

Organi upravljanja

- delavski svet, ki ga sestavljajo delegati iz vseh delov delovnega procesa,
- odbor samoupravne delavske kontrole.

disciplinska komisija.

komisije delavskega sveta.

izvršilni organi delavskega sveta (eden ali več).

poslovodni organ (kolektivni ali individualni organ).

V okviru TOZD je organizirana samoupravna delavska kontrola za nadzor nad uresničevanjem samoupravnih pravic in trošenjem družbenega premoženja.

Zakon določa, da morajo biti delavci o dogajanjih in poslovanju TOZD obveščeni.

Družbeno varstvo samoupravnih pravic

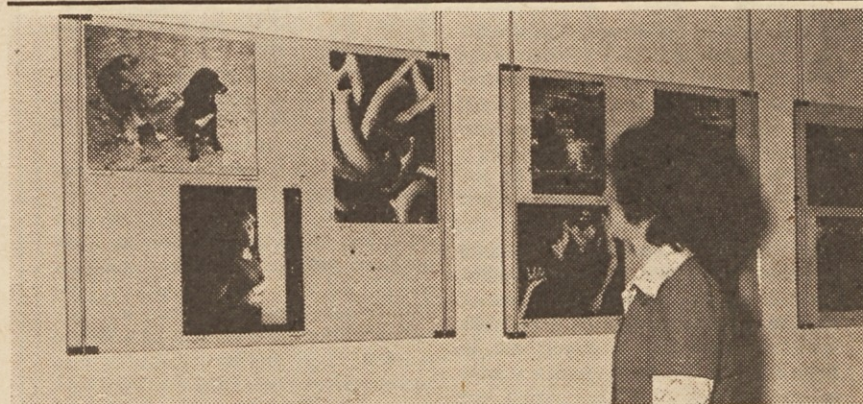
Družbenopolitična skupnost (občina, republika) lahko uvede v TOZD posebne ukrepe, če so bistveno skaljeni samoupravni odnosi ali huje prizadeti družbeni interesi.

Ukrepi so razpustitev organov upravljanja, odstavitev vodilnih delavcev in uvedba začasne uprave.

Kazenske določbe

Določene so kazni za gospodarske prestopke za organizacije združenega dela do 1.000.000 din in odgovorne osebe do 30.000 din; za prekrške pa za organizacije združenega dela do 50.000 din, odgovorne osebe pa do 10.000 din.

N. Paulin

V obratu družbene prehrane PPC so odprli razstavo fotografij, ki so jo pripravili fotoamaterji kranjske Elektromehanike. Razstavljeni dela, skupno 62 po številu, kažejo na visoko tehnično in umetniško raven, zato si jih velja ogledati.

IZ PRAVNIŠKE PRAKSE

Osební dohodek le po opravljenem delu, ne po „odločbi“.

Delo v tem. organizacijah je dinamično, ne statično. Konkretno je TOZD pred leti imela tako sistemizacijo, po kateri je poznala delovno mesto „kontrolor I“, ne pa tudi „kontrolor II“ ali podobno. V okviru razpisa so prejeli KV delavci višji OD kakor PK delavci, ki so bili formalno enaki „kontrolorji I“.

Ob prehodu na WF sistem 1. 1. 1975 je bilo to delovno mesto razdeljeno v dveje novih delovnih mest in to za PK delavci „kontrolor II“ v VI. grupi, za KV delavci (ki imajo končano triletno poklicno šolo za RTV mehanike) v VII grupi. Ob tej priliki je personalna služba izdala odločbo za obračunavanje osebnega dohodka, upoštevajoč vse kriterije po internem sporazumu, v njih pa tudi navedla, kakšno delovno mesto zaseda delavec od 1. 1. 1975 dalje in v kateri grupi je.

Delavci, ki so bili prej „kontrolor I“ in le PK, so zahtevali, da morajo prejemati OD tudi po novem kot „kontrolor I“, torej po VI. grupi. To so utemeljevali s tem, da imajo od prej tako odločbo. Delavski svet je zahtevo zavrnil. Sodišče združenega dela je na prvi stopnji zahtevi (dveh delavcev) ugodilo in naložilo TOZD, da plača tudi prek 1.180.00 din pravnih stroškov.

Na pritožbo TOZD je sodišče združenega dela SR Slovenije izpodbijano odločbo prve stopnje razveljavilo in zahtev delav v celoti zavrnilo.

Razlogi: Delavki priznavata, da sta polkvalificirani, sklicujeta se na pomankanje formalne „premistitvene“ odločbe za VI. skupino (grupo) in na starejšo odločbo, po kateri sta kontrolor I. V spisih je zadosti podatkov, da delavki ne opravljata dela, ki pripadajo kontrolorjem I. ker nimata za to potrebne teoretične znanja. Res je, da se delo obeh kontrolorjev medsebojno prepleta, toda to jima ne daje kvalifikacije. V odločbi o osebnem dohodku je tudi določeno, da sta od 1. 1. 1975 dalje kontrolor II. po prejšnji sta bili kontrolor I. torej je to ne le finančna, temveč tudi premitivna odločba, če tudi nima izrecno takega naslova. Če bi bilo njunemu zahtevku ugodeno, bi prejemale osebni dohodek za delo, ki ga ne opravljata, kar ne bi bilo v skladu z našim sistemom.

Ob novih delovnih mestih kontrolor I in II sta prišli na tisto delovno mesto, ki jima glede na izpolnjene pogoje pripada.

Odločba sodišča združenega dela SR Slovenije z dne 29. 4. 1976. Sp 123/76.

Cafl

Družinski piknik

Sobota je dan, ko so mesta prazna in se mestni živelj preseli na deželo — stran od umazanih, hrupnih, utrujajočih ulic. Nekateri si privoščijo vikend ob morju ali v gorah. Drugi, ki pa tega ne zmorejo, ali ostanejo doma, ali pa gredo na skromen družinski piknik. Zakaj ne gredo vsi na vikend? Preprosto, zaradi enega vzroka, ki je povsem materialne narave — denarja.

Tako si tudi mi omislamo družinski piknik in ga šele po ognjevitni družinski razpravi sprejememo v mesečni finančni proračun. In kako so se razvijali dogodki tik pred odhodom?

Že dan poprej si nakupimo potrebne stvari kot so: drago čebulo iz uvoza, meso za čevapčiče, malo več kruha in nepogrešljive maligane, ki se tako sladko prikupijo s svojo rdečo, črno, ali zlatoturno barvo, da se jim nikakor ne moreš upreti in še huje — piknik brez njih bi bil pravi polom. Za avtomobil je še zaželen primerna količina goriva in s tem je končana nabava vsaj v grobem. Jasno pa jeda morajonaše zlate soproje vsaj še petkrat v trgovino, da ne pozabiš kakšne malenkosti, ali pa le čakajo klepetavo sosedo, da ji zaupno povedo: „Mi gremo na piknik“ in zaupnost je zagotovljena s tem, da novica ne bo presegla meja naše soseske. Približuje se čas odhoda in naš „fičko“ stoji na parkirnem prostoru s široko odprtimi vrati, okoli njega pa se neutrudno, rekreativno podi naša „familija“, da sosedje z zavistjo gledajo naš odhod, ki je po pripravih sedeč videti kot odhod na safari v Afriko. Ubogi „fičko“ širi kolesa pod težo pikniške opreme in ostalih pripomočkov, ki jih tako zagnano nalagamo brez vsakega premora — razen, ko se ljuba soproga spomni, da je pozabila kruh, pa zopet sin, da ni nič soka in ljuba soproga drvi po stopnicah v šesto nadstropje, kajti „lift“ je v okvari, kot lepo zapiše obvestilo hišnik.

Ne vem, ali bi pravilno dejal „nesreča nikoli ne počiva“ ali „tašča nikoli ne počiva“ in tako vestno skrbim za vse, da se spravi v „fičko“, da pospravi nametane stvari, pri tem pa se tako nesrečno usede na zadnji sedež, da stekleničke, ki so bile lepo fiksirane zadaj z vsem mojim trudom in ljubeznijo, da tiste zlate stekleničke izpustijo tisti žalostni glas odhajanja — nekaj toplega in ljubečega hkrati. Na vso žalost, ki me potem pesti, me skuša tašča potolažiti, ali razveseliti z novico, da je ena steklenica le ostala cela. No, zaradi te novice ji pol krivde takoj odpustim in žalostno, proseče pogledam v nebo.

Ker se datum močno približuje pet-najstemu (pa tudi zaradi mojih izrednih kaskaderskih sposobnosti pri vožnji) se odločimo za miren piknik v naravi in to kar na bližnji gmagini. Start s parkirnega prostora ne ovirajo trditve o moji vozniki sposobnosti. Skrivnostni nasmešek tašče in soproge naznani, da bosta imeli „fine“ notranje občutke, ki pa jih nečeta izdati pogledom ljubih sosedov, ki iz za zaves sledijo našemu odhodu, misleč: „Ti pa imajo, ti...“

Ko prispejemo do gmagine, glej, je že polna. Povsod naokrog sami turisti, ki neutrudno pečejo, pijejo, pojejo. Tako se tudi naša družina zapodi med množico in si kolektivno izbori prostor. Potrebno in nepotrebno kramo zložimo na tla, ki so bila včasih poraščena s travo. Kot specialist pripravim roštilj, oblikujem čevapčiče, narežem kruh in pričnem s peko po tistem čudovitem receptu, ki mi ga je zaupno povedal sodelavec Francej. Vzajemno odprto steklenico piva in jo s palcem zamašim ter nekajkrat močno potrese, nakar jo obrnem za stoosemdeset stopinj in rahlo odmak-

nem prst, tako da curek usmerim na čevapčiče. Zal, recept se ni obnesel, kajti komaj obrnem steklenico, že mi prst skoraj odrta in curek piva se najprej usmeri vame, nato še na ogle, ki ob cvrčanju izpusti svoj zadnji dimček. Ob razburjanju vse družine mi nekako le uspe znova zakuriti žar in pripraviti prav čudovito pikniško južino, ki jo s slastjo pospravimo ob glasbi iz desetih tranzistorijskih sprejemnikov in nič manj zborčkov, ki nas vsak s svojim programom zabavajo vse do glavobola.

Ob vsem tem in zraven še ob nerganju soproje ter tašče komaj še mirim živce. Vendar mi neki tihi notranji glas veli, da vztrajam, saj mi je ostala še velika družbena obveznost — boj proti alkoholizmu! To se pravi — steklenico moram dobera izprazniti. Po tej zadovoljivi dozimaliganov se postavim na noge in se odpravim na krajši sprehod.

Občudujem naravo v vsej njeni okrnjenosti — z razbitimi steklenicami, konzervnimi škatlami, brezštevlnimi papirčki, ki so bili nekaj zaščitna embalaža kdove katerega izdelka. Logično se mi zdi, zakaj govore, da je piknik najlepše imeti ob vodi. Toda dobim občutek, da samo zaradi tega, da lahko ljudje vržejo vanjo smeti in ostalo ropotijo. Varujmo okolje! Ob vsem zelo vprašljivo pomislim tudi na Rousseaujevo geslo Nazaj k naravi!

Ko se tako sprehajam, me kar nena doma iz premišljanja prebudi znan gostilniški glas. Ne kliče me nihče drug kot pivski kolega Janez! Usta mu zlezejo v širok nasmech in že me hiti predstaviti ženi, ves vesel, da je dobil vzrok, da mu ženka izreče usodni „da“, ki mu odpre pokrov hladilne torbe. Iz nje vzame liter žganja, ki med najinim pogovorom kar izhlapi po požiralniku...

Stemnilo se je in družinski instinkt mi veleval, naj se vrnem k družini. Toda problem nastane, ko hočem zadnjico odlepiti od stola. Na vso srečo mi priskoči na pomoč Janezova besna soproga, ter me usmeri proti našemu pikniškemu prostoru, kajti pravilno sklepa, da sem izgubil orientacijo. Lahko si predstavljate veselje, ko prispejemo do družine, ki me sprejme odprtih rok. Posebej tašča, ki mi je pomagala priti do „sodnika“, me zasuje z naravnost nesramnimi besedami, toda zaradi izredne situacije se pomiri in organizira intenzivno kuro treznjenja. Sili me z mineralno vodo, ženka pa z osveževanjem in masažo z mrzlo vodo. Ob pomoči cele družine počasi okrevam in z obljubo, da bom previdno vozil, mi družinski svet dovoli start. Priznam, da ne pretiravam v hitrosti, saj ne dosežem niti 125 km/h in prav čudim se prestrašenim obrazom sopotnikov, ki spremljajo vsak moj gib, dokler ne zagledamo presenečenja v modri uniformi. Ta nas prijazno ustavi in ponudi balonček, ki (jasno) pozeleni. Skušam prepričati uradno osebo, da je balonček pozelen zaradi mentol bonbonov, vendar zaradi njenih dolgoletnih izkušenj prepričevanje propade. Sledi odvzem dovoljenja, izstop iz avtomobila in ostali zakonski ukrepi. Tako se konča naša vožnja domov in od tu sledi pešačenje. Že tako naporna hoja se spremeni v pravi pekel, ko me prične zasliševati. Z velikim strahom pričakujem kazen, ki sta mi jo pripravili. Domov pridemo že pozno zvečer, ko sosedje med TV dnevnikom že ugibajo, kako smo končali svoja življenja v nesreči.

Doma se dialogi razplamtijo v nedoročene višine v veselje sosedov, ki tako izvedo, da smo le prišli živi in zdravi domov.

V tovarni med odmorom pa me nekdo potrpežljivo s težko roko, rekoč: „Ej, možakar, kaj so ti ga vzeli...?“ in čudežu, kako je za to izvedel delovni kolektiv, se neham čuditi ob spoznanju: žena! — Vendar to ni moj prvi, pa žal tudi ne zadnji vzdihljaj obupa...

D. F. — Furly

Po polževo na Polževo

ali tradicionalni planinski pohod na transverzarno točko kurirjev in vezistov Slovenije

Verjetno bo za marsikatero planinca — Iskraša tole nekaj novega. Pohod ni objavljen v nobenem uradnem programu izletov, nikjer in nikoli ni bil razpisan. Pa vendar bil je in uspel.

Ljubitelji narave Tovarne elektronskih naprav so se pred petimi leti prvič odločili za peš pot po hribovskih grebenih iz Ljubljane na Polževo. Na to osemurno pot se podajajo vsako pomlad. Letos so v spominsko knjigo vpisali že peti — jubilejni pohod.

V soboto 22. maja smo se zbrali ob 5.30 uri pri znani gostilni Česnovar. Slabega vremena se je ustrašila kar polovica prijavljenih. Mi, ki smo verjeli, da po dežju pride sonce, smo se ob 6.00 uri z odprtimi dežniki podali na pot. Po Golovcu je še kar šlo. Poti so široke in ugajane. Proti Orlam in Molniku pa smo še hodili po blatnih kolovoznih stezicah in drčah in ometali grmovje.

Po dobrih dveh urah hoje se nam je nasmešnilo sonce. Pot nas je pretežno vodila po bukovih in mešanih gozdovih. Bili so tako čisti, oprani od jutranjega dežja in zato še bolj zeleni. Okrog prijaznih in urejenih vasic, kot so Orle, Pleše, Repče, Slivnica in ne vem katere še, se razprostirajo travniki in polja. Vse so hitro ostajale za nami. Po kratkem odmoru za malico smo pot nadaljevali skozi Mali Lipoglav, Polico, Spodnje Brezovo, Peščenik, Pristavo pri Višnji gor in zadnja vasica pred ciljem Zavrtače.

Ob 14.00 uri smo prišli na 629 m visoko Kriško planoto, ki jo navadno nazivajo Polževo. Leži v območju med srednjim Dolenjsko in Grosupeljskim poljem. Hotel ob tej uri ni imel gostov. Tam je bilo le nekaj naših sodelavcev, ki jih je lepo vreme spravilo za nami, seveda po avtocesti. Dobro smo se okrepčali, nato pa skupaj prepevali in plesali. Za spremljavo je poskrbel Janez s svojo kitaro, ki jo je skrbno nosil v vlakom, le Janez še ni imel dovolj in jo je mahniti tudi domov peš.

Vsem tistim, ki so zaradi dežja ostali doma, je res lahko žal, ker so zamudili lepo priliko za hojo po prelepih gozdnih poteh in v tako čistem zraku. Pri tem res ni šlo za osvoboditev ne vem kako visokega vrha, šlo je za daljino. Okrog 35 km dolge poti pa res ne moreš prehoditi vsak dan. Naj še povem, da imajo taki izleti več prednosti, nanje se ni treba posebej pripravljati. Od opreme so potrebni le dobri čevlji, poceni so in zato primerni za vsakogar, pa še sam sebe preskusiš, koliko zmoreš, oz. koliko še zmoreš.

Verjetno si vsi želimo, da bi bilo organiziranih kaj več podobnih izletov. Lahko bi bili tudi krajši, saj je osem ur hoje za sobotno rekreacijo kar precej.

KA

Letujte na otoku Molat

Počitniška skupnost Iskra se je za letošnjo sezono zares potrudila delavcem Iskre razen letovanja v lastnih zmogljivostih, priskrbeti čimveč možnosti vzdolž jadranske obale.

Danes vsem, ki si še niso našli oz. se odločili, kje preživeti del svojega dopusta posredujemo še naslednjo možnost:

Letovanje na otoku Molatu pri Zadru

Mesto Molat leži na istoimenskem otoku, le 18 milj od Zadra, s katerim je vsak dan v obe smeri povezano z ladijsko zvezo, med dvema morskima uvalama — med pristaniščem Lučina in znanim kopališčem Jazi.

Kristalno čisto morje, resnično lepa peščena plaža in gost borov gozd — to je prva tri jamstva za prijeten odhod na Molatu. V neposredni bližini je tudi izvir pitne vode, ne manjka pa na obali prijetnih koticov za ljubitelje miru in samote, v mestu pa sta tudi špecerijska trgovina in menjalnica.

Za letovalce so na razpolago zasebne sobe, medtem ko se hranijo v restavraciji „Molat“, ki slovi po dobri dalmatinski kuhinji.

Cena polnega penziona v mesecih julij in avgust znaša od 115 do 124 dinarjev, v ostalih mesecih pa od 108 do 117 dinarjev. Samo hrana v juliju in avgustu znaša 85 dinarjev, v ostalih mesecih pa 80 din. Cena ležišč je od 28 do 37 din, glede na kakovost sob. Za otroke je 50 %. Turistična taksa je 2,50 dinarja, na osebo na dan.

Prijave sprejema: Počitniška skupnost Iskra, Trg revolucije 3, tel.: 324-061 ali 324-261.

Interesente Počitniška skupnost Iskra obvešča še, da je še nekaj prostih mest za letovanje v: avtokampu Runke, Plavi laguni — v hotelu „Turist“, Vili „Bellevue“, v bungalovih in avtoprikolicah, na Pašmanu, v Saliju in Pirovcu ter v Ičićih pri Opatiji.

Ob sobotah dvodnevni izleti v Dubrovnik!

Res brez posluha?

Že v 19. št. glasila „Iskra“ je bil objavljen skromen, za kaj takega pa vseeno uokvirjen opomin za vse tiste, ki so brez posluha za takšno zvrst dejavnosti pod naslovom: „Kaj je z izvajanjem programa komisije za šport in rekreacijo ZP Iskra.“ Dolgo vrsto let nazaj so se v brezkompromisnih bojih spoprijemale ekipe športnikov Iskre na mnogih stadionih in športnih dvoranah širom naše domovine, za dosego čim boljših uspehov, s tem istočasno propagirale „delno“ našo vesoljno Iskro, kakor tudi pomnoževale iz leta v leto vse večjo in širšo aktivnost v eni izmed najbolj zdravih dejavnosti — ŠPORT IN REKREACIJA.

KAJ PA LETOS? Avtor članka Ranko Cukrov verjetno ni dovolj informiran, zakaj letos še ni bilo glasu o pripravah na dosedaj vsakoletne športne prireditve Iskre. Na žalost so po vsej verjetnosti kriva gluha ušesa in

„Odprava“ na Polževo.

neposluh večine vodstvenih ljudi in finančnikov posameznih branž in TOZD, za poravnava stroškov lanskega leta, kakor tudi letošnjih finančnih sredstev, predvidenih, oziroma potrjenih s samoupravnim sporazumom za leto 1976 v vseh TOZD Iskre. Ali so prizadeti res v tolikšni meri prezaposleni, kar ne verjamem, da do danes niso utegnili poravnati teh finančnih stroškov, kateri so že tako skromni za vesoljno Iskro?

Vprašujem vas prizadete, ali bo branžna organizacija Avtomatika ostala res edina le v pripravi, za do sedaj tradicionalne športne igre in edina, ki ima posluh ter smisel do prosperitete svojih delavcev?

Drugo, kar me prav tako muči, so neporavnani dolгови posameznih TOZD do počitniških skupnosti ZP Iskra. Ali si naši odgovorni za te dolgove mislijo, da bodo osebe, ki so po službeni dolžnosti v Počitniški skupnosti ZP Iskra, za naše, že tako skromne domove oddiha, bile v stanju pripraviti pravočasno, skoraj brez potrebnih finančnih sredstev domove tako, da bodo naši delavci prišli na svoja delovna mesta spet prežeti z novim delovnim elanom in polni pohval za dobro počutje v naših domovih?

Če ne bo tako, katerega grešnega kozla bomo našli?

Upam, da bo zmotna moja sodba in, da bodo v naslednjem glasilu „Iskra“ že objavljene, tako popularne letne športne igre, kot tudi urejeni finančni problemi naših počitniških domov.

Pomislek: Na vseh teh Iskrinih športnih igrah je na splošno opaziti nezainteresiranost za propagiranje proizvodov naših tovarn. Vprašujem se, ali gredo vsi naši proizvodni artikli res tako dobro v promet, da jim ni potrebna nobena reklama? S. Munda

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

MARIJE PRESTOR

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam iz TOZD TEA (orodjarna in ročna obdelovalnica) ter vsem čistilkam za izrečene sožalje in finančno pomoč namesto venca

hčerka Tončka Vidic

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

CIRILA KAVČIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem kontrole SPD v kranjski tovarni za izraze sožalja, podarjeni venec, denar — pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Sin Edo z družino

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta

IVANA AJDOVCA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD ERO v kranjski tovarni za izraze sožalja, podarjeni venec ter spremstvo na njegovi zadnji poti

sin Ivan

Namesto v tuje gore — v Prokletije

Približuje se čas dopustov in z njim tudi naš Iskrin centralni planinski izlet. Dolga leta nazaj smo hodili vedno v tuje gore, sedaj pa smo se odločili, da bomo organizirali enotedenski izlet v naše domače hribe.

Namenili smo se, da si pobježe ogledamo in spoznamo zahodne Prokletije in Durmitor. Prepričani smo, da bo le malo kdo imel priložnost, da obišče te lepe kraje in se povzpne na vrhove gora, ki prav nič ne zaostajajo za Julijskimi alpami.

Ker potrebujemo zaradi avtobusnega prevoza večje število udeležencev, želimo, da se najkasneje do 9. junija prijavite pisмено, ali telefonsko na: Planinsko društvo Iskra, Trg Revolucije 3, tel.: 324-261.

Izlet predvidevamo v mesecu avgustu.

Potovali bomo z avtobusom in sicer prek Beograda, Prištine, čez Peč in prek visokogorskega prelaza Čakov v Gusinje. Tam bi se nastanili v planinski koči, ki bi nam bila baza za izlete v okoliške hribe. Povzpeli bi se na Karanfil, Brado — 2480 m, Očnjak, ogledali bi si naravne lepote doline Vruje, Volušnice in Plavsko jezero, v katerem bi se tudi kopali.

Vse ture, ki bi jih naredili, so povprečno težke tako, da bi jih zmogel vsak planinec s poprečno kondicijo. Od tu bi šli še po dolini Tare v Žabljak in obiskali najvišje vrhove Durmitorja, nato pa čez Sarajevo in Zagreb nazaj v Ljubljano.

Upamo, da bo ta izlet pritegnil dovolj ljubiteljev gora in naše domovine.

Okvirna cena izleta je za člane PD Iskra 900,00 din, dokončno ceno pa bomo objavili, ko bo znano število udeležencev, nečlani PD Iskra pa bodo plačali dejanske stroške.

Akontacijo vplačajte ob prijavi in sicer din 500,00 pri poverjenikih, pred odhodom pa v celoti. Vse informacije daje: Marjan Novak, tel.: 22-460 ali 20-341 (int. 340), ki bo izlet vodil.

PLANINSKI IZLET NA PLATAK

Planinska sekcija Iskra — Elektromehanika Kranj organizira v soboto, 5. junija 1976, planinski izlet na Platak in če bo dovolj časa, še na bližnji Sniježnik (2 uri). Avtobus bo odpeljal izpred kranjskega kina „Center“ ob 5. uri jutraj, pot pa bo vodila čez Ilirsko Bistrico in Reko na Platak. Na povratku je predvideno tudi kopanje v morju.

Cena prevoza je 30 din, kavčija pa 20 din. Prijave in vplačila sprejema tov. Pakj Olga, tajništvo ERO, tel. 28-22 in poverjeniki sekcije do vključno srede, 2. junija. Vabljeni!

